

DOMACI

DRŽAVNO POŠTILSTVO v LJUBLJANI

Došlo. 31. X. 1930

— krat, — prilog.

Poštnina plačana v gotovini

LETNIK IV.

PRIJATEL.

11/12

CENA 7 DIN

Gospa!

Zahtevajte
pri
Vašem
trgovcu
samo
izdelke
tovrnice
keksov,
biskvita,
vafeljnove
itd.

B. PAUER, družba z o. z. **Ljubljana**, Sv. Petra cesta št. 48.

„PROJA“ terpentinska krema daje usnju lep blesk ter ohranjuje usnje.

Kdor varčuje, uporablja edino „PROJA“ terpentinsko kremo!

Backin

Dr. Oetkerjev
 pecilni prašek,
 vanilinov sladkor,
 puding, kreme in
 kolači so najboljši!

Nova izdaja!
 „Šolska knjiga“ (v
 nemškem jeziku)
 cena Din 15.—

Dr. Oetkerjevi recepti:
 Izdaja „P“, gratis,
 „F“, ilustrirane
 receptne knjige
 (v nemškem jeziku),
 ki jih dobite pri
 svojem trgovcu, če
 ne, pa direktno pri
 tvrdki

Dr. A. OETKER,
 d. z o. z., Marlbor
 Priložite Din 5.— v
 znamkah.

V vseh jezikih sveta Vam govori svetovnoznani

TELEFUNKENov ZVOČNIK

ARCOPHON

s svojo posebno membrano.

Stotisočero navdušenih slušalcev vsega sveta je že zdavnaj njegovo najboljšo priporočilo.

ARCOPHON 4z . . . Din 770.—

ARCOPHON 3 . . . Din 1385.—

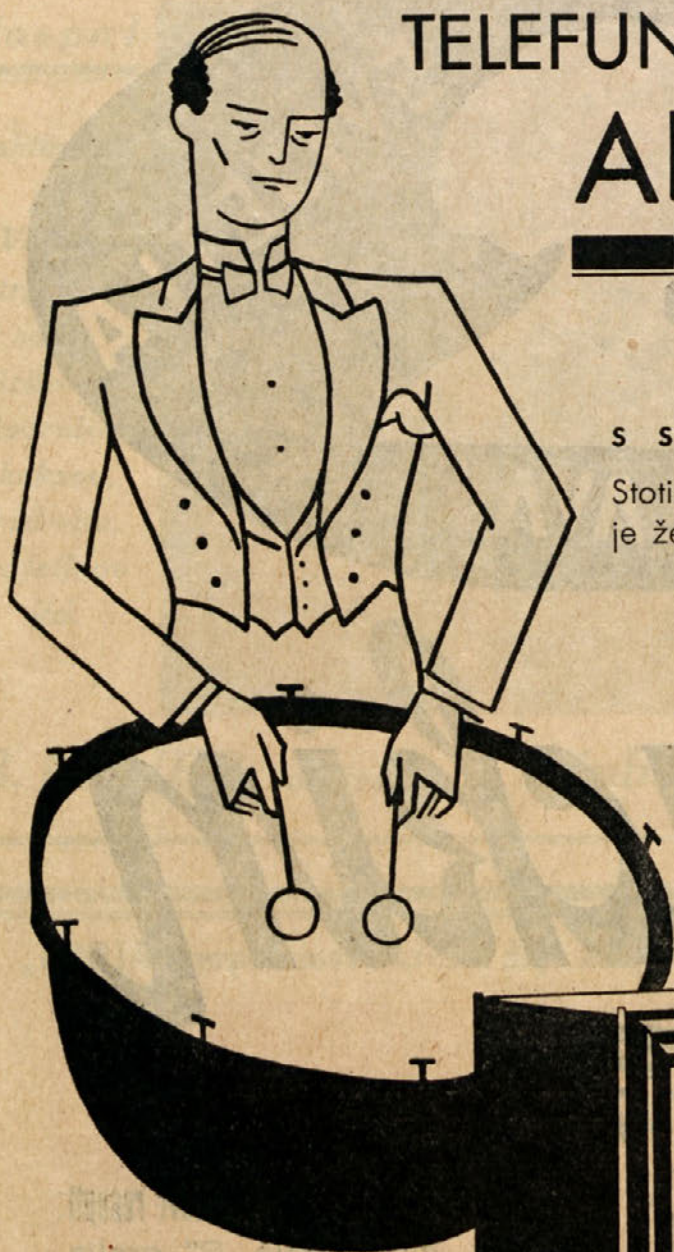
ARCOPHON 5 . . . Din 1700.—

Informacije dobite pri

Jugoslovanski Siemens d. d.

oddelek za šibki tok

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1 b/III.

TELEFUNKEN

Najstarejša izkustva.

Najmodernejša konstrukcija.

**Pazite na ime Schicht
in na znamko Jelen!**

Vsaki komad Schichtovega
terpentinovega mila nosi
oba navedena znaka, znana
po skozi 80 let izkušenem
Schichtovem milu Schich-
tovo terpentinovo milo
daje bogato in mehko pe-
no, čisti hitro in štedljivo
Vaše drago perilo.

Namakati s pralnim praškom
Ženska Hvala, prati s Schich-
tovim terpentinovim milom.

*Na tak način si pridobiš
najlepše zobe*

a drugim nudiš veselje
s Tvojim smehljanjem.
Ohrani zdravje svojih
zob, daj jim belino
bisera, pomagal Ti bo

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

Dr. Fr. Zbašnik:

S l o v o

«Ti praviš, da me ljubiš?...»

«Koliko bolj zame, če bi te ne ljubila!»

«Ne razumem te! Ti da me ljubiš, ko...»

«Da, ljubim te — tebe edinega! V svojem življenju sploh nikdar nisem ljubila, dokler nisem spoznala tebe!»

«Tudi svojega moža ne?»

«Tudi njega ne! To vem zdaj bolj nego kdaj poprej. Ako bi tebe ne bilo, bi bila legla v grob, ne da bi bila doznala, kaj je ljubezen!...»

«Kako je to mogoče?... Kako naj verjamem tvojim besedam, ko pa...» Jaz prožim roke proti tebi, a ti mi svoje odmikaš... Moje ustnice trepetajo po tvojih, a tvoje ne poznajo hrepenenja...»

«O, poznajo ga! Poznajo ga, kakor ga pozna moje srce in vsako vlakence mojih čutnic! O — vse, vse v meni koprni in mre po tebi! —»

«To naj bi bilo res spričo tvojega vedenja?...»

«O verjemi — nikdar nobena te ne bo tako ljubila, kot te ljubim jaz!»

«Čudna ljubezen!»

«Morda čudna, a navzlic temu silna, neizmerna...»

«Nedoumno!... Vsaj meni nedoumno!... Če bi ljubila, kakor ljubim jaz... če bi tvoje srce utripalo, kakor utriplje moje... če bi v tvojih žilah kipelo, kakor kipi v mojih — ne, ne morem si misliti velike ljubezni, ki ne bi prešinjala obenem tudi telesa, ali če hočeš: ki bi ne poznala strasti!...»

«Bodi Bogu potoženo, da tudi moja ni brez strasti!...»

... O ko bi vedel, kako to peče, kako to žge, kako to boli!... Želje, hrepenenje — noč in dan eno in isto, brez tolažbe, brez utehe!...»

«Torej ljubezen, strast in vendar — razloži, razloži mi to, sicer moram misliti, da se norčuješ iz mene!»

«Ljubezen, strast, želje in neutišljivo koprnenje, a nad vsem tem misli, te krute misli v moji glavi in ta svareči in grozeči glas v mojih prsih — ta boj, ta strah, o to je grozno, grozno!...»

«Govori umljiveje, jasneje!... Ti se bojiš?... Potem je tvoj strah vsekakor večji od tvoje ljubezni...»

«Nič ne more biti večje, kot je moja ljubezen! Umrta bi, ne zbala bi se smrti — samo nepoštena ne morem biti! Moža imam, ki me tako iskreno ljubi, ki mi je tako neomejeno vdan, ki je tako brezprimerno dober... Ali nisem mar že zadosti nehvaležna... zadosti velika zločinka, ker so mu moje želje nezveste, ker moje srce in moja kri drugam hrepenita?... O, sramovala bi se sama pred sabo... nikdar, nikdar bi mu ne mogla pogledati v njegov odkritosrčni, dobrohotni obraz, in — otroka imam! — ali bi ne bil vsak žarek iz njegovega nedolžnega očesa pšica, ki bi me v srce zadevala... Da, moža imam in otroka imam, ki sem se jima prav za prav obema izneverila, toda neka tolažba mi je dejstvo, da nisem storila še ničesar, da sem se borila, se zavedala svoje dolžnosti... Ali ne moreš razumeti, ali si ne moreš misliti, kako je to?...»

«Umejem, dasi ne docela. Tako nenavadno se vse to sliši! Zdi se mi, da je malo žensk, ki bi tako...»

«Mogoče! Toda mislim, da vobče ženske niso tako slabe, kot se sodi o njih... Vsekakor upam, da zaradi tega, ker sem taka, nisem izgubila na vrednosti v tvojih očeh!...»

«Spoštujem te!... Daj mi poljub vsaj — v slovo!»

«V slovo?... O, ne pojdi, ne zapusti me! O ti ne veš, kaj storiš! Tisti kratki trenutki,

ko so te lahko gledale moje oči, so bili vse moje življenje! Vse drugo — sama odreka, samo breme... samo strašna teža dolžnosti!...»

«Ceniti znam tvojo krepost in ker vem, da je v nevarnosti, grem! Zakaj zgodilo bi se lahko, da bi me premagala moja vroča kri in

da bi premagale potem moje močne roke tebe in tvojo trdno voljo... Zato grem, a plačilo za žrtev, ki jo prinašam tvoji poštenosti, mi bodi en — edini poljub tvojih ust!»

Naslonila je glavo na njegove prsi in krčevito je zaplakala... —

O Valentinu Katajevu

Avtor naše novele «Noži» je pri nas skoraj povsem neznan, kakor so to, žal, vsi novejši ruski pisatelji. Nekaj kratkih črtic med podlistki naših dnevnikov je vse, s čimer si more naša čitajoča javnost ustvariti vsaj približno sliko o tem mladem pisatelju, ki je eden izmed najboljših, če ne najboljši humorist nove Rusije.

Valentin Katajev se je rodil leta 1897. kot sin učitelja v Odesi. Že leta 1909. je napisal prve pesmi. Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je kot mlad dijak javil k prostovoljcem in se boril na zapadni fronti. Bil je dvakrat ranjen. Med državljansko vojno je bil v Ukrajini, kjer so ga i beli i rdeči večkrat zaprli. Od leta 1922. dalje živi stalno v Moskvi.

Katajevljev humor je veder, poln satire na obdajajočo ga okolico, deloma na napake v sovjetskem sistemu, na nesposobnost posameznih upravnih funkcionarjev in na birokratizem, deloma pa tudi na malomeščansko miselnost, ki se trdovratno upira novemu redu. Ponekod je ta satira prav ostrá in odkrita.

Valentin Katajev:

N o ž i

Nedeljski izprehod po drevoredu nudi najlepšo priliko, da v polni meri opredeli človeka.

Paška Kokuškin je pričel svoj nedeljski izprehod po Čistih Ribnikih ob šestih zvečer. Najprej je stopil v odprti paviljon Mosseljproma* in izpil steklenico piva. To je mahoma uravnalo njegovo razpoloženje v pravo smer.

Potem je kupil pri branjevki dve merici posušenih solnčničnih zrn in počasi odšel po glavnem drevoredu. Sredi poti ga je ustavila ciganka.

«Lepi mladenič, daj mi, da ti z roke vedežujem. Vso resnico ti povem. Za kom hrepeniš in kaj ti teži srce, ti povem, vse ti povem, nič ne utajim. Zato pa boš dal stari ciganki deset kopejk. Če mi daš roko, bo dobro, če ne, ti bo žal.»

Paška je pomislil in dejal:

«Vedeževanje je sicer predsodek in neumnost, tetka, toda vendar, tu imaš deset kopejk, in zdaj vedežuj — saj bo itak nezmisel, kar boš povedala.»

Ciganka je spravila denar v pisano krilo in pokazala črne zobe.

«Prijetno srečanje te čaka, mladi mož. Zaradi tega srečanja bo žalostno tvoje srce. Na poti ti je prileten človek, toda ne boj se ga,

* Mosseljprom = Moskovskaja seljskaja promyšlennostj = Moskovska seljska industrija.

Med njegova najboljša in glavna dela spadata poleg že omenjene komedije zlasti romana «Otjec» in «Rastratčiki» (defraudanti). S komedijo hoče pisatelj v bistvu povedati, da je vprašanje ljubezni prav tako težko in zamotano kakor konstrukcija kvadrature kroga, zakaj niti za eno niti za drugo ni matematične formule in posebnega merila. V romanu «Otjec» obravnava Katajev vprašanje medsebojnih odnošajev «očetov» in «otrok», v «Rastratčiki» pa negativne strani Nove ekonomske politike (Nepa) in njih vpliv na omahujočo inteligenco. Poleg tega je napisal več knjig novel in povesti.

Naša novela je izšla najprej v literarnem mesečniku «Krasnaja Novj», potem pa jo je pisatelj iznova pregledal in z nekaterimi izpremembami uvrstil v svojo zbirko humoresk «Ptički božji», iz katere je prevod vzet.

Prev.

pač pa se boj noža, zakaj mnogo neprijetnosti boš imel zaradi njega. Ne boj se prijateljev, a boj se sovražnikov. Zeleni papagaj ti priinese v življenju srečo. Pojdi in ostani zdrav!»

Ciganka je vzravnala svoje suho telo in važno odhitela svojo pot, drsaje z rjavimi petami po tleh.

«Prav zanimivo je, kar ta baba vse skupaj spravi», je dejal Paška, skomignil, se zasmejal in šel dalje.

Spotoma je zaporedoma okusil vse naslade, ki mu jih je nudilo življenje: najprej se je stehal na prožni tehtnici — bilo ga je za štiri pude in petnajst funtov; potem je na silomeru preizkusil svojo moč in spravil tresoč se kazalec aparata do «silnega moža»; ko je potem še nekoliko časa hodil okrog, se je dal elektrizirati — prijel je z rokami medena ročaja, šinilo je po členkih, mravljinici so zagomazeli po vsem telesu, sklepi so se napolnili z zelter-sko vodo, dlani so se prijele medi, živci pa so se vendar izkazali močne.

Končno je potem sedel na stol pred dekoracijo, visečo na drevesu in predstavljajočo moskovski Kremlj s Kamenega Mostu, prekrizal nogi, napravil divji obraz in se v takem položaju dal slikati. Ko je čez deset minut dobil mokro sliko, si jo je dolgo in zadovoljno ogledoval: obrito lice, dobro znani nos, apaška srajca z odpetim ovratnikom, suknjič, vse,

kakor se spodobi; silno mu je bilo všeč in kar verjeti ni mogel, da je res tako lep.

«Nič ne rečem», je dejal, ko je vlažni posnetek skrbno zvil v cevko in se napotil k čolnarskemu pristanu.

Da bi izčrpal vse, kar spada k nedeljskim zabavam, mu je bilo treba najti le še nekaj pripravnih deklet, da bi se z njimi malo vozil po ribniku. Vendar pa se je zgodilo nekako tako, da je zašel nekoliko dalje in prišel do neznanega šatora. Pri široko odprtih vratih so se gnetli ljudje. Slišati je bilo kovinsko žvenketanje in smeh.

«Kaj pa je takega?» je vprašal malega rdečearmejca, ki se je prerival pri vhodu.

«Obročje mečejo. Prav zabavno je. Kdor zadene, lahko dobi samovar.»

Paška je radovedno pogledal preko glav v šator, ki je bil znotraj žarko razsvetljen. Vsa zadnja stena je bila prevlečena z rdečo tkanino. V police, postavljene v treh vrstah, so bili zabodeni noži. Med noži so bili razstavljeni vabljivi predmeti. Na spodnji polici — škatle bonbonov in peciva, na srednji — budilniki in skleda, na zgornji pa so prav pod stropom v poltemi stale silno zapeljive reči: dve balalajki, tulski samovar, lakasti škornji, srajca-tolstovka, italijanska harmonika, stenska ura s kukavico in gramofon. Če si vrgel obroč na nož, si dobil dobiček, ki je stal poleg tistega noža. Zadet pa je bilo skoraj nemogoče, ker so bili noži zelo prožni. Obroči so kar odskakovali. Res zanimivo.

S pomočjo komolcev se je Paška prerinil v šator. Za pultom je starec s srebrnimi očali prodajal obročje — štirideset obročev za četrtak. Rdeč fant z vlažnim čopom las se je divje smejal in metal zadnjih deset obročev. Suknjič je imel odpet. Železni obroči so leteli iz rok, se zadevali ob obročje in žvenketaje padali v spodaj obešeno vrečo. Gledalci so se smejali. Fanta je bilo sram. Noži, ki so se jih obroči zadevali, so zamolklo zveneli, se tresli in se v obliki lijaka širili.

«Tfu! Naj bodo ti noži in obroči trikrat prekleti!» je končno vzkliknil fant. «Poldrugi rubelj sem zastonj zapravil. Če bi vsaj Babajevljev prepečenec dobil.» Poparjen se je preril iz gneče.

«Zadnjo nedeljo je tu nekdo čevlje zadel,» je dejal malček v zakrpanih hlačah, «zmetal pa je teh obročev za deset rubljev.»

«Dajte še meni», je izpregovoril Paška in se tesno pritiskal k pultu. «Rad bi videl, kako to gre.»

Starec mu je podal obročje.

«Če torej vržem na spodnji nož, lahko dobim Babajevljeve bonbone?» je samozavestno vprašal Paška.

«Lahko; je ravnodušno odgovoril starec.

«Če pa vržem više, dobim budilnik?»

Starec je prikimal.

«Dobro!» Ho-ho! Če pa hočem imeti samovar, moram meriti prav pod strop, kajne?»

«Najprej vzemi pecivo, bahal se boš lahko še potem», so mu nepotrpežljivo dejali iz gruč.

Paška je položil na pult svojo fotografijo, odrinil s komolci pritiskajočo množico, se naslونil in pomeril, ko mu je mahoma zadrhtela roka, da je izpusstil obroč, ki se je zakotalil po tleh. Paška je prebledel. Ob strani poleg pulta je z rokami na kolenih sedela na stolu nališpana deklica take lepote, da se je Paški kar stemnilo pred očmi. Dekle je urno vstalo s stola, ujelo obroč in mu ga podalo, ne da bi ga pogledalo; nenadoma se je s krajem ustnic nasmehnili, nalahno, tja v stran, in to je Paško pogubilo.

«No, ali bo že kaj, fant? Snemi vendar samovar!» so kričali za njegovim hrbtom radovedneži.

Paška se je zdrznil in pričel metati obroč za obročem, okrog sebe pa ni videl drugega, kakor dekličine povešene trepalnice in ko češnje počez preklane ustnice. Ko je zmetal vseh štirideset obročev, jih je pobrala in molče položila na pult; tokrat pa se ni nasmehnila, samo pogledala ga je s svojimi sivimi očmi in si nad ušesom popravila ruse lase. Paška je položil drugi četrtak. Obroči so leteli zaporedoma, drug za drugim. Gledalci so se krohotali in ga suvali v hrbet. Noži so brenčali kakor čebele. Starec se je s skrčenimi prsti ravnodušno praskal po nosu.

Ko je zapravil že cel rubelj in ni posadil na nož niti enega obročja, se je kakor izgubljen prerinil iz gruč na bulvar in šel pod lipami ob vodi, ki je rdela v solnčnem zahodu. Nad ribnikom je ležala komaj vidna megla. Kinematograf je s svojimi ognjenimi stebri odseval v nežni vodi. Mimo Paške je teklo v objemu več parov ostrizenih deklet z zelenimi glavniki v laseh. Smeje se so se ozirala nanj in se skrivaj suvala, češ: «lep dečko!» Paška se pa ni zmenil zanje, ampak je šel dalje in zamišljeno pel:

«Ciganka je ugibala, ugiba-a-la,
me za roko drža-a-la...»

To noč se je Paška končnoveljavno in strastno zaljubil.

Ves mesec je hodil Paška vsako nedeljo v šator metat obročje. Polovico plače je na ta način zapravil. Na dopust tudi ni šel, zamudil je bil svoj rok. Postal je ko obseden. Deklica mu je kakor prej s povešenimi očmi podajala obročje. Včasi se je smehljala, tako, sama zase. Ko pa je med množico nenadoma zagledala Paško, jo je mahoma oblila tako temna rdečica, da je bilo videti skozi tenki batist, kakor da bi se njena pleča bleščala ko zreli breskvi. Četudi se je Paška zelo trudil, vendar nikakor ni mogel ujeti minute, da bi izpregovoril

z dekletom od srca; enkrat so ga ovirali ljudje, drugič je spet starec škodoželjno gledal preko očal in se praskal s skrčenim prstom po nosu, kakor da bi mu hotel reči: «Ne hodi preblizu, dekleta ni zate! Izgubi se!» Nekoč se je Paški vendarle posrečilo, da je govoril z njo. Ljudi je bilo malo, starec pa je kakor nalašč tekkel z vejo za šator poditi zastojkarje.

«Dovolite», je dejal Paška in srce mu je zadrhtelo. «Kako vam je ime?»

«Ljudmila», je hitro in vroče zašepetala deklica. «Jaz vas dobro poznam, zakaj pozabili ste nekoč tu na pultu svojo fotografijo, pa sem jo spravila in se kar zaljubila vanjo, tako mi je všeč.»

Deklica je segla z roko za ovratnik in pokazala vogal preganjene slike. Povzdignila je oči in spet do ušes zardela.

«Kako je pa vam ime?»

«Paška. Ali ne bi hoteli priti v gledališče «Kolizej»? Prav zanimiv program je: «Žena z milijardami». Prvovrstno.»

«Ne smem, oče me ne pusti.»

«Pa pojdite skrivaj.»

«Bog varuj! Če odidem od doma, me ne bodo pustili nazaj. Mati je še hujša. Na Suharevskem trgu ima svojo stojnico. Moji starši so sploh silno strogi. Stanujemo na Sretenki, v Prosvirinini ulici, nedaleč odtod. Hiša št. 2, na dvorišču, levo od vrat.»

«Kako pa bo potem, Ljudmilica?»

«Bo že kako. Hitro mečite obroče, oče gre.»

Komaj je Paška spet pričel metati obroče, se je pojavil oče z vejo v roki. Gledal je hčer kakor zver. Paška je odšel, ne da bi kaj opravil. Ko je naslednjo nedeljo spet prišel, je našel šator zaprt. Na izobešeni deski je bilo napisano: «Ameriško praktično metanje obročev. 40 kom. — 25 kopejk.» Zraven je bil na modrem polju naslikan papagaj, zelen papagaj z rožnatim repom, ki je držal v kljunu prstan. Veter je nosil mimo papagaja rumeno lipovo listje, ki se je od vseh strani usipalo na šator; gredice so bile pomandrane, okoli pa ni bilo žive duše — nastopila je jesen.

Tedaj se je Paška spomnil vedeževalkinih besed: «Na poti ti je priletel človek... zaradi noža boš imel precej neprijetnosti, zeleni papagaj ti bo v življenju prinesel srečo...» Prevzela ga je taka žalost in taka jeza na neumno ciganko, da tega ni moči opisati. S pestjo je požugal papagaju in odšel skozi pusti in goli drevored, spremljan od lahnega vetra, ki je vel od vseh strani. Prišel je na Sretenko in se znašel v Prosvirinini ulici. Bil je oblačen jesenski dan. Nasproti stare cerkvice — zelene in bele — je res stala hiša števil. 2. Paška je stopil na dvorišče in se obrnil na levo, dalje pa ni znal iti. Tedaj pa je zaigrala sredi dvorišča lajna, na njej je sedel zelen papagaj z zelenim repom, gledal Paško z okroglimi, poravnanimi očmi in pregibal veke. Kmalu se je

v drugem nadstropju odprla oknica. Izza nje se je prikazala nežna ročica in vrgla na dvorišče petak, zavrt v papir. Skozi dvojni okvir je Paška zapazil Ljudmilo, stoječo med zavesami. Veselo ga je gledala, pritiskala vroče lice k steklu, mu dajala s prsti in rokami znamenja, prikimavala z glavo in ga vabila, toda nič ni bilo mogoče spoznati, kaj prav za prav hoče. Tudi Paška ji je pričel z rokami pojasnjevati — pridi ven, pusti roditelje, brez tebe ne morem živeti! — ko mu je nenadoma zaprla pogled nanjo debela, brkata ženska, ki se je postavila pred Ljudmilo, zaloputnila oknico in mu požugala s prstom.

Paška jo je pobral domov in se mučil cela dva tedna. Ponoči se je klatil po Prosvirinini ulici in kakor tat plašil mimoidoče, obraz mu je upadel, tretji teden pa je v nedeljo osnažil hlače in suknjič, zavezal rožnato ovratnico, očistil čevlje in se odpravil vragu naravnost na roge: šel je snubit. Vrata mu je odprla Ljudmila, ga pogledala, težko vzdihnila in se prišla za srce, Paška pa je šel mimo nje, stopil naravnost v sobo, kjer so njeni starši po maši pili čaj z mlekom, in dejal:

«Dober tek! Oprostite, očka, in tudi vi, mati, oprostite, toda brez Ljudmile ne morem več živeti. Ko sem jo prvič videl, sem bil izgubljen. Napravite, kar hočete. Tu stojim pred vami — kvalificiran ključavničar šestega razreda z dokladami, žganja ne pijem, član stranke sem od dvajset tretjega leta dalje, alimentov ne plačujem nikomur, tako da mi zastran tega ne more nihče nič očitati.»

«Jaz nisem vaš očka in moja soproga ni vaša mati!» je zakričal starec s strašnim glasom. «Ne govorite takih reči!»

«Kakšen običaj pa je to, poslušati pod oknom lajno in hoditi v stanovanje k tujim ljudem?» je pristavila z globokim basom soproga. «Ohranite take stvari zase! Povejte, prosim, ali ste že videli kdaj take ženine? Pomislite, šesti razred! Preteklo leto je snubil Ljudmilo neki upravitelj* z Mjasnice ulice, pa smo mu odrekli. Zapustite stanovanje, državljani! Na dekleta bomo pa odslej že bolj pazili. Nobenih ključavničarjev ne potrebujemo, najmanj pa takih, ki so v stranki.»

«V eni sezoni zaslužim s praktičnim metanjem obročev okrog tisoč rubljev čistega», je srdito pripomnil oče. «Samih dobitkov imam za štiri sto rubljev. Ljudmilica potrebuje moža, ki bo imel kapital za razširjenje podjetja. Izkratka, na svidenje!»

«Torej ne daste?» je vprašal Paška z obupan glasom.

«Ne damo!» je siknil oče.

«Dobro», je grozeče dejal Paška. «Če mora biti tudi kapital za razširjenje podjetja, potem je stvar končana... Zapomnili se me

* upravljajuščij domom = hišni upravitelj.

boste! Pokazal vam bom, kaj znam! Zbogom, Ljudmilica, ne udaj se in čakaj name!»

Ljudmilica pa je sedela v prednji sobi na zaboji in lomila roke.

Paška je krepko stisnil čeljusti, stopil na ulico in se odpravil na Suharevski trg, kjer je kupil oster kuhinjski nož. Ko je prišel domov, je zaklenil vrata za seboj. Zima je prišla in odšla. S čistih Ribnikov so na saneh vozili led. Paška je redno hodil na delo, niti ene ure ni zamudil, ponoči pa je sedel zaklenjen doma in sosedje so slišali iz njegove sobe tiho zvenenje. Nihče ni vedel, kaj dela, ali se uči igrati na kitaro, ali kaj. Solnce je pričelo pripekati, reka je spet tekla, drevje je ozelenelo in na Čiste Ribnike so pripeljali čolne. Fotografiji so razobesili po drevoredih svoje Kremlje in lunine noči. Na bulvarjih so se pričeli izprehodi.

Paška je vestno hodil vsako nedeljo na Čiste Ribnike gledat, če je šator že odprt. Bil je zaprt. Zeleni papagaj z rožnatim repom je sedel na modrem polju, obledelem od deževja, in držal v kljunu prstan, nad njim pa je lipa razprostrla svoje sveže vejeve. Paška je bil suh in mračen. Neko prekrasno nedeljo je prišel in našel šator odprt. Pri vhodu so se gnetla zijala. Znotraj so žarko gorele luči. Slišati je bilo kovinski žvenket in smeh.

Paška je z rameni odrinil množico in spoštljivo stopil k pultu. Lične kosti so mu zarisale pod lesketajočimi se očmi grobe črte. Ljudmilica je pobirala obroč. Komaj je vstopil, je z njenih lic izginila vsa rdečica, da so bila kakor prozorna, oči so ji potemnele, ustnice pa so postale višnjeve. Nje oči si je popravil očala in stopil nekoliko nazaj.

«Dovolite, sodrug», je mračno dejal Paška, odrinil z ramo fanta, ki je metal obroč, in pomignil deklici, ne da bi pogledal starca. Komaj živa mu je podala obroč. Dotaknil se je njenih hladnih prstov in vrgel na pult tri rublje.

«Samokolnico bi bil moral najeti za samovarje, sodrug», so se posmehovali zadaj.

Ne da bi se ozrl, je Paška vzel obroč in ga malomarno vrgel. Nož se ni niti premaknil. Obroč je padel nanj in se ga sploh ni zadel. Starec se je nervozno popraskal po nosu. S previdnostjo je položil pred Paško škatlo Babajevljevih bonbonov. Paška jo je odrinil proč, stopil za korak nazaj in kakor slučajno vrgel drugi obroč. Ta je prav tako lahno in hitro sedel na drugi nož. Starec ni niti utegnil seči na polico, da bi mu podal drugo škatlo, ko je Paška vrgel za njim zaporedoma, drugega za drugim, tri obroč. Tudi ti so lahno, skoraj neslišno padli na tri nove nože. Vsi so umolkni.

Starec se je obrnil s svojim malim obrazom k Paški in trenil z očmi. Temna kaplja potu je kakor stenica spolzela po njegovem čelu.

Hlače so se mu napihnile kakor meh in se spet izlahka raztegnile. Paška je stopil z eno nogo naprej, se naslonil na pult in pozvanjal s svežnjem obročev.

«No, kaj bo z Ljudmilico, očka?» je tiho vprašal in ravnodušno pogledal okoli sebe.

«Ne dam!» je rezko odvrnil oče.

«Ne daste?» je glasno dejal Paška. «Dobro. Hej, mali, skoči tja k Pokrovskim vratom in pripelji samokolnico. Dobil boš samovar. Stopite malo v stran, očka!»

Paškino lice je postalo kakor železno. Na čelu se mu je napela žila. Nalahno je zamahnil z iztegnjeno roko. Izpod njegovih prstov so leteli bliski. Noži so žvenketali, ko so obroči padali nanje. Množica je tulila, ploskala, rasla. Od vseh strani so ljudje hiteli k šatoru. Paška ni skoraj prav nič gledal v cilj. Njegove oči so raztreseno blodile okrog. Bil je strašen. Niti en obroč ni padel v vrečo. Čez pet minut je bilo vse končano. Paška si je z rokavom obrisal čelo. Množica se je razmaknila. Pred šatorom je stala samokolnica.

«Tovori!», je dejal Paška.

«Kaj pa bo zdaj?» je s težavo izpregovoril starec in se opotekel k policam.

«Nič ne bo. Vso to šaro bom pometal v ribnik in stvar bo končana.»

«To vendar ne gre, državljani!» je po babje zastokal starec. «Saj je samega blaga, brez povzetja, za štirideset červoncev*.»

«Mi je prav vseeno, pa če ga je tudi za sto. Šara je moja. Nisem je ukradel, ampak pošteno priigral. Tu so priče. Učil sem se vso zimo, še spati nisem utegnil. Zdaj lahko napravim, kar hočem. Če hočem, si lahko vse obdržim, če pa hočem, lahko vse pomečem v ribnik.»

«Tako je!» so navdušeno zakričali iz množice. «Lahko prisežemo! Poslušaj, samo gramofona nikar ne vrzi.»

Prostovoljci iz publike so hitro napolnili samokolnico do vrha.

«Pelji!», je dejal Paška.

«Kam naj pelje?» je zajavkal starec. «Kaj bo, kaj bo, če pridem brez vsega domov? Ali boš res utopil?»

«Bom», je pritrdil Paška. «Pelji k pristanu!»

«Vsaj zavoljo boga ne stori tega!»

«Bog je ostanek temnih dni, očka! Meni je toliko zanj, kakor za zelenega papagaja. Gre samo za ...» Zamahnil je z mišičasto roko.

Obdana z živim obročem pritiskajočih ljudi se je samokolnica premaknila in se ustavila na deskah čolnarskega pristana. Paška je vzel s kupa lakaste škornje in jih vrgel v vodo. Množica je onemela.

«Stoj!» je s popolnoma drugačnim glasom zaklical starec in skočil k samokolnici. «Ne meči!»

* Červonec = 10 rubljev = 280 Din.

Tedaj je položil Paška na reči svojo močno roko, povsili oči in tiho dejal:

«Zadnjikrat vam rečem, očka. Vsi naj bodo priče. Dajte mi dekle in vzemite to šaro nazaj. Niti na sto korakov se ne bom več približal vašemu šatoru. Če pa ne daste, vam spustim po vetru vse vaše podjetje, očka. Brez Ljudmilice zame ni življenja.»

«Vzemi jo!» je kričnil starec in zamahnil z roko. «Tfu! Kar vzemi!»

«Ljudmilica!» je zašepetal Paška, odstopil od samokolnice in pobledel.

Ona je stala poleg njega in si pred ljudmi v zadregi zakrila obličje z rokavom. Celo roke ji je oblila sramežljiva rdečica.

«Državljeni, predstava je končana, lahko se razidete», je dejal Paška in prijel deklico pod roko tako previdno, kakor da bi bila iz porcelana.

Po vsem drevoredu je ta trenutek dehtelo po črensi. Povsod je bila črensa, v laseh in v vodi. Nizko nad lipami je na temnem, vijoličastem nebu stal mesec, oster kakor nož. Njegov mladi svit je odseval v ribniku, se množil in drobil v poročno zlato tekočih, živih prstanov.

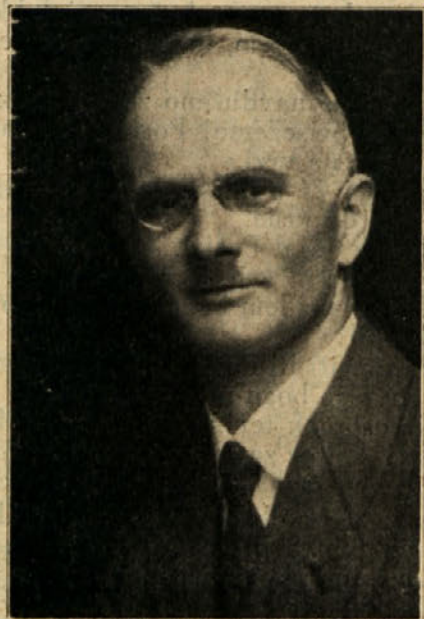
Pa pravite, da v naših časih niso mogoče silne strasti. O da, prav mogoče so.

Iz ruščine prevedel B. Z i h e r l.

Prevod je vzet iz knjige Val. Katajeva: «Ptički božji», humorističeskije rasskazy, str. 65 do 76.

Janez Završan

(40 let pevec.)

Janez Završan je pevski fenomen in romantik življenja, kakršnih sodobna generacija nima več. Pred 57 leti je bil slučajno rojen v Ljubljani, a vso svojo prvo mladost je prepel, a tudi mnogokdaj prestradal v Komendi, kjer je imel oče staroznano gostilno pri «Žanu»,

kjer še danes domačuje pet izmed sedmih njegovih sestr. Tam je mladi Janez pasel krave, ribaril in pel tako lepo, da je postal cerkveni solo-pevec. Domači učitelj je uganil njegovo brihtno glavo, pa so ga dali v Ljubljano, da postane gospod. Rajnki Foerster ga že v deškem zboru dodeli k moškim glasovom, saj je bil Janez zgodaj cel mož. Oglat in elementaren je nosil pod trdo gorenjsko lupino občutljivo golobje srce pevca, glasnika slovenskih najintimnejših čuvstvovanj, izraženih v četveroglasju — svojstveni posebnosti našega petja. Resni in veseli dijaški kvarteti se vrsté od četrte šole naprej, v družbi z nepozabnim tenorjem — sedanjim univ. prof. Jesenkom — pohiti po prve latorike v Zagreb, werthersko zaljubljen se bije v telovadnici in po belih gostilnah predvojne ljubljanske študentovske generacije za prvenstvo sile, družabnosti in ponosnih fantovskih triumfov. Skriva trpi in sredi borb v zdravju kipečega fanta se odloči za — lemenat. Njegov zvenceči bariton vrže dobesedno raz stola priletne korarja pri pontifikalni maši. Janez razkrije v svoji pesmi necerkvenega človeka, uhaja skrivaj v opero in k prvim vajam Matičnega zbora. Tri leta nosi bogoslovski talar in koketira s pomladjo v tivolskih nasadih in poje o prostosti, ljubezni in svobodnih planinah. Že kot dijak je doživel v Virantovi hiši prvi nastop 30letnega mojstra Hubada, a ko zapusti lemenat mu ostane do zdanjih časov nepretrgoma zvest. A zanj je Matično udejstvovanje premalo. Njegova neukrotljiva čud se izživlja vsepovsod, kjer je dober kvartet, kjer je potreben zanosen solist. Drami slovenske zaspance in filistre z Matjanom, Stegnarjem, Šebenikom in Križajem, prehodi s slavčkom Črnkom dobršen del ožje domovine, a njemu je mirovanje pogin in odih zastanek. Ko se kvartetno petje dvigne v koncertno višino, prepotuje z dr. Kozinovo četvorico (poleg obeh še Stegnar-Drmelj in Kragelj) skoro vso Jugoslavijo in se enajst let bije v tem kvartetu kot prvi mladenič za čast naše glasbene besede. Koroško in zopet svobodni del našega Krasa pozdravi kot prvi pevec ter z generalom Maistrom praznuje v Platinini zmagoslavje pevcev-mojstrov. Prekmurje in vsa ostala Slovenija ga pozna od davna. S svojimi tovariši in kot solist poje kot prvi slovenski pevec v gramofonske plošče, ista namera ga dovede v Gradec, Prago, Berlin in Pariz... Z Matičnim zborom preturjeni pet držav in poznajo ga delavci v Aumetzu prav tako dobro kot gostje vseh slovenskih zdavilišč, letovišč in vsi, ki so bolni po čuvstvu in potrebni dušnega solnca. Okoli štiristo nastopov in koncertov in vsa velika svetovna dela Matičnega zbora ga tekom let ne utrudijo. Ko se razide dr. Kozinov kvartet, postane iniciator do sedaj najboljšega vokalnega «Slovenskega kvarteta» (Banovec, Pečenko, Završan, Zupan). S slednjim kvartetom obišče Prekmurje in zasedene kraje (Ajdovščino, Idrijo, Tolmin, Gorico) in žanje povsod čiste umetniške uspehe. Svoje 40letno pevsko udejstvovanje praznuje v krogu kvarteta Glasbene Matice, ki je tekom nekaj let obiskal malone vse pomembnejše slovenske kraje z okoli sto koncertnimi in koncertno-družabnimi nastopi.

Janez Završan je tip našega zdravja, fantovske vedrine in nam prirojenega živega veselja do petja. Razvnemal, užigal, blažil in tolažil je tisoče, poveličeval je krasoto slovenske zemlje s svojimi drugovi (Pelan, Završan ml. in Skalar) vrh Triglava, ponesel je upanje za našo pravično stvar pod Celovec in do Trsta — zato je njegov jubilej proslava nežnega, a učinkovitega dela srčne kulture, izražene v slovenski pesmi. Ivo Peruzzi.

Danes smo priložili božični katalog «Umetniške propagande», Loka pri Zidanem mostu.

Knjige in slike te odlične založbe toplo priporočamo.

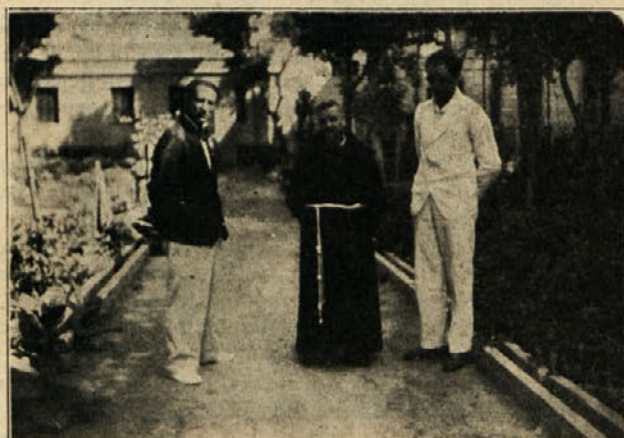

Pugelj Mirko, baritonist in filozof, čigar sliko iz Pariza prinašamo danes, priredi prve dni novembra samostojen koncert v Filharmonični dvorani z izbranim programom novejših francoske glasbene literature. Mirko Pugelj je študiral solopetje v Ljubljani in dokončava svoje študije v Parizu, kjer je pogosto nastopal s propagandnimi koncerti in uveljavljal našo umetno in narodno pesem. Mehak koncertni bariton, jeklena vztrajnost in umetniška resnost mu poleg odličnih zvez obetajo najlepšo bodočnost.

Kvartet odličnih pevcev

Prinašamo sliko priznanega kvarteta pevcev «Glasbene Matice» v Ljubljani (od leve na desno gg.: Pelan Vladimir (I. tenor), Završan Dušan (II. tenor), Završan Janez (bariton) in Skalar Josip (II. bas), Duševni vodja kvarteta je danes najstarejši, po sili iniciative in zdravja pa najmlajši aktivni pevec slovenski, Janez Završan, ki stoji že 40 let na koncertnem odru kot vsepovsod znani kvartetar in glavni steber Matičnega zbora. Dne 10. decembra t. l. se pokloni ljubljansko pevstvo na koncertu tega kvarteta večnemu Fantu Završanu ob njegovem jubileju. Obenem bo to proslava našega petja nasploh, a zlasti nesklonjene žilavosti jubilanta, kakršnih nimajo tudi veliki narodi v svojih pevskih vrstah.

S FOTOKAMERO PO SVETU

Slovenci: Lapajne, dr. Čadež in Tavzes v Alexandriji.
Fot. prof. A. Lapajne.

Slovenci: Mirko Poč, Lapajne, Alfons Poč in Tavzes v Kairi.

Fot. prof. A. Lapajne.

Sfinga in Keopsova piramida pri Gizeh.

Fot. prof. A. Lapajne.

NOS, KAKRŠNEGA SI KDO ŽELI

V Nemčiji in Franciji se kirurgi veliko bavijo z operacijo nosu, ki mu dajo obliko, kakršno si kdo želi. Na ta način se popravi vsa fiziognomija obraza. Iz priobčenih slik se vidi, kolika je razlika v izrazu pri osebi, ki si je dala nos popraviti.

Ni še dolgo tega, odkar se je začelo govoriti o estetični kirurgiji. Kirurgija, ki je doslej služila samo tistim, ki so bolni, je danes na uslugo tudi tistim, ki bi bili rad lepi. Kako koristna je estetična kirurgija, bi nam najboljše vedeli povedati tisti, ki so si dali svoje nosove popraviti tako, kakor so mislili, da se jim bodo najboljše podali.

In res je! Marsikomu je grd nos že zagrenil življenje. Bili so že inteligentni ljudje, ki jim je presedalo življenje samo zato, ker je njih nos vzbujal posmeh pri drugih ljudeh.

Pomislite samo na Rostandovega Cyrana. Učenjak, pesnik, satirik, vitez... Človek bi si mislil, da je bil Cyrano zadovoljen. Pa je bil vendar strašno nesrečen, in sicer zaradi svojega grozanskega nosu. Roksana je čislala njegove pesmi, njegovo duhovitost, njegovo viteštvo, ampak njega ni marala. In on je bil zato ves obupan.

Pogostoma slišite gospodične, kako govorijo o kakem moškem: «Nos ima nekam čuden, sicer bi ne bil nič napačen človek.»

Še veliko na slabšem je ženska, če ima grd nos. Njo grd nos veliko bolj kvari kakor moškega. Naj zna še tako skrivati druge napake na svojem obrazu, vendar ji nos dela veliko preglavico. Ta je, žal, najbolj viden na obrazu.

Poznal sem damo, ki je imela na svojem sicer lepem obrazu strašno grd nos.

— Verjemite, kar nekako naveličala sem se življenja, mi je rekla. V očeh moških, ki me opazujejo, vidim posmeh. Če se pogledam v ogledalo, se mi zdi, da bi bila lepša brez nosu. Dvajset let imam. Okoli sebe vidim življenje, ljubezen. Želim si, da bi me kdo ljubil, pa vidim, da ni veliko upanja.

Toda to je bilo takrat, ko se še ni vedelo, da se dá nos popraviti, kakor

kdo hoče. Dandanes je drugače. Če imate grd nos, pa bi mu radi dali obliko, ki o njej mislite, da se bo najbolj prilegal vašemu obrazu, ni vam treba drugega kakor poizvedeti za specialista in oditi k njemu:

— Prosim, jaz bi rada takšen in takšen nos.

In ležete na mizo, vas hipnotizirajo, in čez eno ali dve uri se vzdignete z obvezo, ki si jo čez teden dni snamete, pa zagledate na sebi nos, kakršnega ste želeli. Opazili boste, da ste lepši, ker nimate več svojega bivšega nosu na obrazu. Nato pri- maknete zrcalo čisto blizu nosu, da pogledate, če ni kakšne brazgotine na njem, pa ga takoj položite zopet nazaj, zadovoljni, da niste našli nobene sledi od operacije.

In zdaj niste več nesrečni.

Emancipacija žensk na Kitajskem

Dva različna ženska tipa zapazi danes tujec, ki pride na Kitajsko: Kitajko v notranjosti dežele, ki se pa vanjo težko pride zaradi slabih potov in kamor Evropec poredkem zaide, kjer so prebivalci, kmet in meščan, ohranili in strogo čuvajo starodavne plemenske tradicije, in Kitajko po večjih mestih in v pomorskih ali pa rečnih pristaniščih, pristopnih trgovini in dotoku tujcev.

Kakor v Parizu in New Yorku, tako se tudi Kitajci iz Pekinga in Šangaja sistematično modernizirajo pod vplivom kina in radia. Oni bodo kmalu celo preveč uporabljali avtomobile in telefone, da skoraj že ne bodo mogli več dobiti telefonske zveze niti se voziti s svojim avtom po tesnih in obljudenih ulicah zaradi prevlekega prometa. In kadar se bo to zgodilo, potem homo munda šele rekli, da se lahko kosajo z nami.

A dasi našteva kitajska zgodovina več velikih cesaric, ki so bile modre in odločne vladarice in so storile veliko dobrega za narod, dasi so večkrat ljubice cesarjev imele velik vpliv in se je marsikatera kitajska junakinja voj-

skovala z istim uspehom kakor marsikateri izkušeni general, vendar je ostala kitajska žena malone brez slehernih pravic vse do konca cesarstva. Z izkaženimi nogami obute v lesene coklje od svoje zgodnje mladosti, pod strogim nadzorstvom zaprte v hišah, so one služile možem in njegovim staršem brez vsakršnih pravic. One niso smele niti žrtvovati bogovom, zato ker so ženske.

Poligamija je terjala koncizne teoretične zakone, ki so uredili odnose Kitajcev z njih ženami in vzajemno med ženami po njih družabnih staležih.

Odkar je zavladata republika, je emancipacija Kitajk hitro napredovala. Zdaj se Kitajka veliko bolj izobraža, polaja visoke šole, potuje v tuje dežele, študira v Evropi in Ameriki, ima pravico, da stopi v administrativno državno službo in v proste profesije, kratkomalo, začela se je uveljavljati v javnem življenju svoje dežele. Danes je že vse polno žen doktoric, na stotine kitajskih dijakinj živi v Parizu, Londonu in Berlinu. Vse se vračajo v svojo domovino in imajo velik vpliv na razvoj razmer v deželi. Danes imajo na Kitajskem »Ligo ženskih pravic« in ves pokret meri na emancipacijo žensk.

Kitajka s Koreje.

Od leta 1912. je prenehala barbarska navada, da se ženskam po mestih povečujejo noge. Po vaseh je še vedno ta navada, pa tudi tam so boljši sloji že opustili ta čudni običaj.

Poligamija gine čezdalje bolj. Mlade Kitajke, zlasti tiste, ki so najmanj emancipirane, zahtevajo že pred poroko od svojih zaročencev besedo, da se ne bodo več ženili.

Pod vplivom mode hočejo mlade Kitajke zadnja leta že tudi nositi kratka krila, kakršna imajo njih sestre v Evropi in Ameriki, in so se odločile, da se popolnoma otresejo legalnih obzirov. V kratkem času je dosegla vsa ženska moderna Kitajska Evropo in stopa zdaj z njo že v koraku, kakor da ni do nedavna zaostala za njo za več stoletij. Kratka krila so odgrnila noge, evropske dišave se veliko uporabljajo na Kitajskem, in evropska frizura je zdaj edina, ki je mogoča v najvišjih krogih kitajskih velikih mest. Samo še dekolte prsi in kratki rokavi so naleteli na odpor pri starejših ženskah, ki tega ne dovoljujejo niti mlajšim ženskam. Ali tudi ta odpor se vse bolj krha.

Ženska nagiba čezdalje bolj k mondanskemu življenju: one hodijo same na izprehod in zahajajo v danzinge in gledališča. One se navdušujejo za kino in divno plešejo po ritmu najmodernejšega yazza. One pušijo in nekatere krecajo celo same svoje avtomobile. Može jih jemljejo

Lepa Kitajka v ogledalu.

s seboj v restavracije, jih predstavljajo gostom in znancem, medtem ko je poprej Kitajka le malokdaj šla iz hiše, še manj pa jedla zunaj. Zdaj hodijo druga k drugi v vas in se pogovarjajo o emancipaciji žensk. Rade obiskujejo bele ženske in celo bele moške, s katerimi čisto po domače kramljajo.

V umetniškem svetu uživajo igralci in igralkе, ki so bil nekdanj prezirani kakor v Evropi, veliko spoštovanje. Znana je star bioskopa Jang-Nan Nen, igralka Sa-ku-to in še več drugih.

Res je, da Kitajci zelo respektirajo svoje tradicije, ali v zvezi temu hitro napredujejo, tako da se bodo silno naglo dokopali do visoke stopnje civilizacije, pri čemer ima vsekakor največ zaslug napredna žena.

Stara in nova Kitajska: Znana kitajska filmska igralka Tenaki Sa-ku-to s svojim partnerjem.

Ljudožerci v Južnem morju

Plemenski poglavar z arhipelaga Fidži v slavnostni opravi.

Prebivalci s Sante Ane se vzdržujejo in ne jedo človeškega mesa, toda oni tržijo na debelo z ljudmi, in glavni izvor njih blaginje je prodaja bodočih žrtev Kanibalom sosednjih dežela.

Pri večini teh ljudožercev pa je ljudožerstvo v zvezi z njih verskimi običaji. Divje in čudne so ceremonije, s katerimi spremljajo klanje ljudi. Besno sviranje na najrazličnejše instrumente, zategnjeno petje in piskanje na piščali gredo skozi ušesa, in niti za časa strašnega obreda ne preneha ta grozanski »koncert«.

Pri tem se ne zgodi redko, da kdo izmed divjakov izbere za klanje katero od svojih žena. Kadar se mu žena zameri, jo on kratkomalo ubije pa napravi potem v družbi s svojimi ostalimi ženami gostijo, na kateri jedo njeno meso.

Prebivalci s Salomonskih otokov ne jedo nikdar mesa ljudi, ki so že bili zakopani. Oni po navadi razsekajo meso svoje žrtve na podolgovate ozke kose, ki jih obesijo na drevo, kjer vise en dan, da se meso malo uleže. Potlej ga spečejo na ognju.

Lobanjo in večje kosti shranijo in jih uporabljajo za različne izdelke, s katerimi se domačini ukvarjajo. Iz njih delajo tudi lepo izrezljane puščice in kopja, lobanje pa uporabljajo za dekorativne namene.

Ob velikih verskih svečanostih odloča po navadi bojna sreča, kdo bo drugemu za obed. Člani enega plemena se zbero, in se začno dražiti in zaganjati drug v drugega, dokler vseh ne zgrabi jeza in besnost. Nasprotniki si

Nedavno je prišlo preko Samoa v New York poročilo o smrti prezbiterialnega misijonarja Maca Longlina, ki je na Salomonskih otokih postal žrtev svojega poklica. Divjaki so ga ubili in pojedli. Ameriška vlada je takoj poslala torpedovko, da osveti misijonarjevo smrt. Torpedovka je bombardirala ondote vasi in je s tem prisilila prebivalce, da so ji izročili misijonarjeve kosti in plačali odškodnino v biserih, ki so vredni 250.000 dolarjev.

Neki ameriški list pri naša, omenjajoč ta dogodek, tudi daljše poročilo o kanibalstvu ali ljudožerstvu v Južnem morju.

Kadar se na samotnih Salomonskih otokih posvečuje nova poglavarstva koliba, ve vsakdo, da ta slovesnost ne bo minila brez človeških žrtev.

Eden iz potomcev nekdanjih ljudožercev se pripravlja, da bo nateknil nakit na svoj impozantni nos.

Kako zna ona koketirati...

skočijo potem v lase in prične se boj na življenje in smrt.

Kakor hitro pade prva žrtev, preneha boj kakor na povelje, in tisti, ki prvi prinese truplo ubitega sovražnika, dobi od poglavarja veliko nagrado. Ne zgodi se redko, da pride do prave dražbe, kjer poglavarji tekmujejo med seboj, kdo bo dal več za privlečeno »poslastico«.

Ko je to pogajanje končano, se začne ceremonije, med katerimi se razdeljuje meso trupla, in dan se konča z veliko pojedino, ki jo spremlja strašna divja muzika.

Takšne svečanosti niso nič redkega med ondrotnimi domačini. Poseben praznik pa jim je, kadar pride divjakom v pest bel moški ali bela ženska. Če pregledamo slučaje, v katerih so ljudje bele pasme postali žrtev ljudožerstva zadnjih sto let, vidimo, da se

na to stran tudi v dvajsetem stoletju ni obrnilo na bolje. Kakor v Južnem morju, tako slavi tudi v notranjosti Afrike ljudožerstvo še dandanašnji kakor prej svoje orgije.

Ni še dolgo tega, odkar je angleški brod »Nukumana« postal žrtev takšne strašne ljudožerske orgije. S tem brodom je priplula na Admiralske otoke trgovska ekspedicijska. Neko noč pa je napadlo posadko tega broda, ki je štela osemnajst mož, večje število divjakov, ki so pobili 15 ljudi od posadke in jih drugi dan pojedli. Samo trem mornarjem je uspelo, da so pobegnili. Ti so potem tudi prinesli poročilo o tem strašnem dogodku v civilizirani svet.

Zrak, solnce in gimnastika v pozni jeseni

Lepota in zdravje sta dandanes dva pojma, ki imata skoraj isti pomen. Časi, ko sta imela »bledo lice« in »nežna polt« edino pravico, da se imenujeta lepa, so minili.

Ženske čezdalje bolj umevajo, da je njih dolžnost, da so lepe in zdrave. One so že davno opustile kosmetične institute, ki so jim dajali samo iluzijo, da so pridobile na lepoti. Na čistem zraku, na solncu so našle svoje najljepše in najcenejše budoarje, v katerih negujejo svojo lepoto.

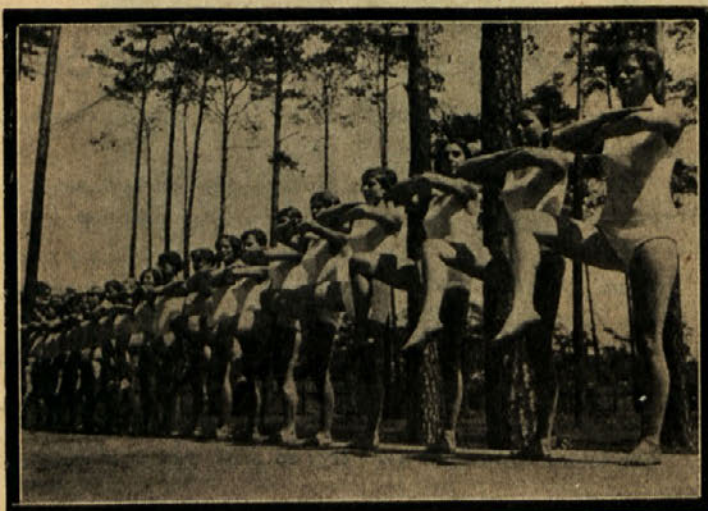
Brez števila preprostih, pa vendar ingenioznih pomočkov je, ki jih je današnja žena postavila v službo svoji lepoti. Mar ni solnce, mar ni zrak najmočnejši, najbitnejši činitelj ženske lepote? Telo, izpostavljeno vplivu svetlobe, izpostavljeno blagodejnemu

strujenju zraka, ne pridobi samo na odpornosti, tako zelo potrebni vsaki ženi, ampak pridobi tudi na lepoti s tem, da se ženska giblje na zraku. In brez števila primernih in srečno izbranih ritmičnih gibov naredi žensko linijo več ko lepo — idealno! Gibčnost hoje, gracioznost gibov, moč mišic se doseže tako lahko in neobčutno, da ženska, ki goji gimnastiko v čistem zraku, ne pridobi samo na lepoti forme, ampak tudi na tistem svobodnem izrazu, ki miče, osvaja.

Današnja žena se čezdalje bolj približuje klasičnemu vzoru, v katerem sta združena lepota in moč v popolnost fizične kulture.

Na slikah vidimo gimnastične vaje, ki jih goje ženske ne samo v poletju, temveč tudi v pozni jeseni.

Nekaj jesenskih plaščev

Plašč iz kariranega tvida, obšit z jelenjo kožo. Gumbi in zaponka so v barvi kože.

Plašč iz belega angleškega blaga z ozko moško fazono. Ob strani je globoka guba, čez katero je zgoraj našit žep.

Plašč za potovanje iz kariranega volnenega blaga z rokavi raglan. Ovratnik v obliki vezanke je podložen z enobarvno svilo. Zavezuje se na levi strani.

Tri četrt dolgi plašč z mehko fazono in mehkim ravnim ovratnikom. Veliki žepi so našiti.

Sportni plašč iz sivnega gabardena, širokim sedlom in z zvončastimi stranskimi deli. Žepi so ošiti, pas je iz blaga.

Za NAŠE ČITATELJICE

Elegantna obleka iz črnega krepsatena. Ovratnik in manšete so kombinirane iz črnega in belega satena.

Bolero obleka iz črnega popelina z zvončastim krilom. Ovratnik je iz belega pikeja, pentlja bela z rdečimi pikami. Žepi so prezani. Bolero obleka iz črnega popelina z majhnimi žepki na boleru, ki se zapenja s štirimi gumbi. Ovratnik in manšete so iz belega pikeja.

Svečnik

Stara albanska narodna pripovedka.

Živel je kralj, ki je imel ženo in hčer. Žena je zbolela in ji ni bilo več zdravila. Ko je začutila, da se bliža smrt, je poklicala moža in mu rekla:

«Pokliči čevljarja in ukaži, da mi naredi šolne, ne prevelikih ne premajhnih. Vzame naj mi mero, pa bodo dobri. Kadar pa umrem, naj gre eden izmed tvojih služabnikov s šolni od mesta do mesta, ti pa vzemi tisto devojko za ženo, kateri se bodo moji šolni lepo prilegali.»

Neki dan je obula kraljeva hči šolne, da bi videla, če so ji prav, toda brez vsakršne misli in želje, da bi jo oče vzel za ženo. In ko jih je obula, so bili kakor nalašč zanje napravljeni. Zgodilo se je pa, da ji je prav v tem trenutku oče velel, naj mu prinese hladne vode. Ona se je podvzivala, da mu prinese vode, ne da bi prej sezula šolne, zakaj še pomisliti ni mogla, da bi se kralj oženil s svojo lastno hčerjo. Ko pa je kralj videl, da se ji šolni prilegajo, kakor bi bili zanje narejeni, je rekel:

«Želim, da mi boš žena, ker so šolni kakor na tvojo nogo narejeni. Zakaj tvoja mati je rekla na smrtni postelji: Tisto, najsi bo žena ali devojka, ki bo lahko nosila te šolne, moraš vzeti za ženo.»

Hčerka je odgovorila: «Jaz te bom vzela, ako daš napraviti dva svečnika, ki bosta visoka kakor jaz in zelo zajetna. Narejena pa morata biti tako, da se bosta odpirala in zapirala, samo zavrteti ju bo treba.»

Kralj je ugodil nje želji in ji čez dva tri dni poslal takšna dva svečnika. Ona ju je vzela in se skrila v enega. Čez nekaj časa je prišel kralj ponjo, da jo vzame za ženo, a ni je mogel najti nikjer, ker mu še na misel ni prišlo, da bi se bila skrila v svečnik. Kralj se je razjezil, poklical služabnika in mu velel:

«Vzemi ta dva svečnika in ju prodaj, a kar dobiš zanju, naj bo tvoje. Ne maram, da bi ju moje oči še gledale.»

Ko je služabnik hodil od mesta do mesta, je videl na nekem oknu mladega kneževiča, ki je gledal, kaj se godi na ulici. Kneževič je poklical služabnika in ga vprašal: «Koliko zahtevaš za tista dva svečnika?»

«Toliko, kolikor hoče tvoja svetlost dati», je rekel služabnik.

Kneževič mu je zagnal mošnjo zlata, vzel svečnika in ju postavil v svojo spalno sobo.

Ta mladi kneževič je bil zaročen s hčerjo nekega kralja in je imel navado, da je jedel ponoči, kadarkoli se je prebudil. Zato so mu vsak večer pripravili v sobi veliko različnih jedi. Ponoči, ko je spal, je devojka stopila iz svečnika in pokusila malo od vsake jedi. Zatem si je umila roke, stopila h kneževičevi postelji, ga pobožala po rokah in se skrila zopet nazaj v svečnik. Kneževič se je prebudil. Vstal je, šel k mizi, da bi jedel, in zapazil, da so jedi načete. Videl je tudi vodo, ki si je v njej ona umivala roke.

Zjutraj je rekel slugam: «Ali se je kdo izmed vas pri-
teknil mojih jedi? Ali se je morda kakšna mačka vtiho-
tapila v sobo?»

«Ni se», so odgovorili oni. «V sobi ni bilo mačke, in mi se čudimo tvojemu vprašanju.»

Nato je rekel: «Potem pa pazite, ker je mogoče, da je mačka prišla, pa je vi niste videli.»

Drugo noč je v svojo veliko začudenje zapazil, da je zopet nekdo pokušal jedi.

Ni si mogel misliti, kaj bi utegnilo to biti. Tretjo noč je bedel, pa se je naredil, kakor da spi. Devojka je stopila iz svečnika, šla k mizi, in ko je pokusila od vsake jedi malo, stopila h kneževičevi postelji in ga

pobožala po roki. On se je vzravнал in rekel: «A ti si, ki mi ješ moje jedi! Jaz te bom, čeprav sem zaročen, vzel za ženo, ker si tako lepa.» In oženil se je z njo brez vsakega ženitvovanja.

Tiste dni pa je prišlo povelje, da mora kneževič na vojsko. Rekel je ženi: «Jaz moram na vojsko, ti pa ostani lepo v tej sobi in ne hodi nikamor. Ko se čez leto in dan povrnem, upam, da te dobim tukaj. Preden pojdem, naročim slugam, da ti bodo prinašali kruha in mesa in vsega, česar si zaželiš. Ali ostati moraš v svečniku skrita, da te nobena živa duša ne bo videla.» In odpravil se je na vojsko.

Neki dan pa pride kneževičeva tašča, da vidi zetovo sobo, ker je njemu namenila svojo hčer. Ker devojka ni bila zaprla vrat, je tašča vstopila in naletela nanjo in rekla: «Kaj pa delaš ti v sobi mojega zeta?» In vsa divja je velela slugam, naj jo zgrabijo in vržejo v koprive, da se opeče in opraska tako, da se več ne pobere in da tam umre.

Neka stara žena pa je prišla ondod mimo, da nabere kopriv za svinje. Pa je rekla devojki: «Kaj pa ti tukaj?»

Devojka je odgovorila: «Neprijatelji so me vrgli sem iz ljubosumnosti, da bi umrla. Prosim te, vzemi me na svoj dom, in jaz ti bom opravljala vsa hišna opravila, ker si stara.»

Stara žena je odgovorila: «Ne morem te vzeti v hišo, ker sem revna.»

«To nič ne del!» je rekla devojka. «Kjer ti živiš, bom lahko živela tudi jaz.»

Čas je minil in kneževič se je povrnil z vojske domov. Čakal je, da mu žena pride iz svečnika, ali nje ni bilo tam. Žalost ga je prevzela, ker je izgubil ženo. V svoji bolesti si je silno zaželel, da bi jedel zelenjavo. Velel je slugam, naj se pošljejo sli od mesta do mesta, da bi nabrali zelenjave zanj. Ko so začeli ljudje prinašati zelenjavo, je prišla z njo tudi tista stara žena. Zelenjavo ji je nabrala in sesekljala mlada devojka, vanjo je pa vrgla svoj prstan. Ko je kneževič jedel zelenjavo, je našel prstan in vedel, čigav je. In rekel je starki:

«Jutri zjutraj pridem k tebi na dom!»

«Če je to želja tvoje svetlosti!» je odgovorila ona. Toda moja hiša ni zate, ker sem sirota.»

Drugi dan je res prišel v njeno kočjo in iskal povsod tisto, kar je hotel najti. Ko je tako nekaj časa iskal, je zapazil v zidu razpoko. Pa je rekel stari babi:

«Kaj pa je tukaj na drugi strani?»

Stara žena je odgovorila: «Tam je, sinko, nekaj malih piščancev, ki so se ravnokar izvalili. Prosim, pazi, da jih ne pohodiš, ker so še zelo majceni.»

«Ne bom jih pohodil, je rekel on. Ampak rad bi jih videl.»

Odmečnil je zaboj in zagledal devojko. Pa ji je rekel:

«Kaj pa ti tukaj? Ali ti nisem rekel, da se pazi in da nikamor ne hodi?»

In ona mu je vse natanko povedala, kako je bilo.

«Tvoja tašča me je dala vreči v kup kopriv... Tale stara žena me je našla in vzela k sebi v hišo in mi postala oče in mati. Jaz sem nabrala in sesekala zelenjavo, ki jo je ona poslala na tvoj ukaz, in sem vrgla svoj prstan vanjo. Prosim, bodi dober tej stari ženi, ker ona je, ki me je rešila gotove smrti.»

Kneževič je dal tisoč zlatov stari babi in vzel svojo ženo.

Nekaj dni potem, ko se je vrnil domov, je poklical taščo k sebi in ji rekel:

«Ker si to storila tej devojki, preklicujem svojo objubo, da vzamem tvojo hčer za ženo, in se ne oženim z njo.»

Nato je dal razglasiti, da je tista mlada devojka njegova žena.

Pozor!

Pozor!

Nagrade v vrednosti po
50.000 dinarjev prinese

RADION

nagradna naloga
onim, ki
bodo rešili
nalogo

Pojdite takoj k svojemu
trgovcu, da Vam da karto
za sodelovanje pri nagrad-
ni nalogi in točne pogoje!

«Najbolj oddaljene, najskrivnostnejše de-
zele...», sem rekel.

«Posebno takel!»

«Poznate Klondik?» je velela Ivona.

«Klondik? Kakor svoj žep... Pomislite! Tamkaj se godi dejanje mojega romana „Prekleta lakota“... Prekleta lakota je kajpada pohlep po denarju... Auri sacra fames... Trideset in pet izdaj! Klondik... Jukon, Dawson City... O tem bi vam mogel govoriti do zajtraj...»

«Čudovito!» je kliknila Ivona iz vljudnosti in mogoče tudi zato, da bi prestrigla besedo romanopiscu. «Pa, še enkrat, kar se tiče tolmača, si nikar ne belite glave», je pripomnila in vstala. «V kratkem najdeva katerega... Na svidenje!»

«Mi dovolite, da vas pospremim?»

«Do vrat?»

«Ne! Saj veste, kaj hočem reči... Gospod Bernard, prosite gospodično Ivono, da vama bom smel biti za spremstvo...»

«Ne!» se je odsekala jako odločno Ivona. «Kot interpret bi imeli določno vlogo in bi vas odvedla s seboj... Ker ste samo služeč vitez, vas pustimo... Na svidenje!»

«Pa naj bo!» je vzdihnil Trévol. «Torej v kratkem na svidenje...»

«Ali se pokažete kaj drevi?»

«Gospod Bernard je bil tako dober in me je povabil na večerjo...»

«Oh!» je kliknila Ivona. «Oprostite... Polno glavo imam vseh teh storij... Saj zares že več ne vem, kaj in kako... Na skorajšnje svidenje, gospod Trévol! Ne prihajajte prezgodno...»

In ustavila je romanopisca na pragu njegovega stanovanja in, ker je to držalo na dvo-rišče, si ubogi dečak ni mogel privoščiti niti tolažbe, da bi bil stopil k oknu ter ugledal tajinstvena človeka, ki ga je samo misel na njiu bolj presunila nego naju. Onadva sta čakala pod stopniščem. Ob pogledu na naju sta šla na plano, ne da bi bila kaj zinila, in vstopila v voz. Midva sva storila enako, kajti najina avtotaksa je bila obstala ob vhodu, in Ivona je naročila vozaču:

«Operni trg.»

XI.

Deset minut kasneje sva se peš izprehajala pred hoteli, ki so bili bolj ali manj palačam podobni, ter pred potniškimi in gledališkimi odpravištvimi. Nisva še napravila petdeset metrov, kar se nama približa mož štiridesetih let, precej odličnega vedenja, ali dokaj ogoljen in sestradan, in skromno izpregovori nekaj angleških besed. Bil je tolmač, ki je videl, da nekaj išče, ter naju smatral za tujca in

nama ponudil svojo službo. Dasi ni razumela, kaj je povedal, se Ivona vendar ni zmotila.

«Midva sva Francoza,» je izpregovorila, «in ne razumeva angleščine... Pomenila bi se rada o kupčijskih zadevah z dvema Američanoma, ki ne znata francoski... Koliko boste zahtevali od naju, gospod, za dve uri svojega časa?»

«Dvajset frankov», je dejal tolmač. «Saj ni preveč?» je dodal, ker se je menda bal izgubiti zaslužek.

«Nikakor ne,» je odvrnila Ivona, «in z nami boste kajpada večerjali.»

Tolmač je nalahno privzdignil svoj mehki klobuk, ki je bil že ob svojo prvotno barvo, ter se priklonil. Bil je po vsej priliki izmed onih izobraženih, olikanih ljudi, ki so jih okolnosti, bodisi slabo vedenje ali pa usoda, spravile na nič. Na tisoče je takih mož po pariškem asfaltu.

«To sta gospoda, s katerima hočeva vkup večerjati...», je nadaljevala Ivona ter pokazala Harrodsa in Davisa; prvi je stal skoro tik naju — kajti v tem mrgolečem prerivanju na Opernem namestju bi se nama bilo lahko izmuzniti — drugi pa je sedel ob zamašnjaku svojega avta, ki ga je bil uvrstil ob stranskem tlaku. «Najino vabilo jima ponesete... Ampak poprej nama povejte za kak restavrant tu v bližini... Potrebovali bi zasebne sobice...»

«Deset restavrantov je, ki so vsi jako dobri ter imajo oddeljene izbice, nekaj sekund daleč odtod...»

«Pospremite nas v katerega koli... Zdaj pa povabilo, prosim...»

Tolmač je pristopil h Harrodsu in govoril z njim.

«All right!» je hladno pritrdil stari Američan.

In odšel je k svojemu drugu, da bi mu nedvojbeno ponovil, kar je bil izvedel, in obema se je poznalo, da se posvetujeta.

«All right!» je ponovil Harrods, vrnivši se k tolmaču.

«Sprejela sta», nama je povedal ta.

Odvedel nas je v uličico med Mirovno cesto in Kapucinskim bulvandom. Hodnik in vrtljivo stopnišče, prevlečeno z granatnordečim žametom, sta nas privedla v ozke prehode, kamor so se odpirale odločene čumnate. Nastanili so nas v takšni stanici. Bila je granatna kakor vhod, in samo po tem se je razlikovala od one druge bledorožnate sobice, kjer sem petnajst let prej večerjal z g. pl. Chasseneuilom, s Cruchatom in obema razbojnikoma, ki sta se tako besno zaganjala za Nikótom. Drugič v svojem življenju sem bil na takovem kraju in slučaj je hotel, da je bilo zopet v grozni družini. Nisem si mogel kaj, da si ne

bi priklical v spomin konca prve večerje. Živo sem videl pred seboj gospoda pl. Chasseneuila, njegov beli telovnik in naprsnik ves od črnega vina, pa hotelskega upravnika, ki je imel obličje namazano z mrtvikovim sladom in je bil zleknjen na počivalnici, samo za spoznanje drugačni od te... In vpraševal sem se, ali ne bo morda kako presenečenje take vrste končalo pojedine, za katero je moja varovanka v tem trenutju preresetavala je lovnik...

«In za konec,» je velela, «malinov slad led...»

Pri tej komediji naj bi torej ne pogrešali niti sladoleda. Vendar je bil ta drugačnega duha, kakor baržun na divanu, pa stoli so bili tudi drugačne barve...

Razposedli smo se okrog mize, Ivona in jaz na eni strani, Američana na drugi, tolmač pa na koncu. Videč, da je uboga para prisedel, sta ga naša povabljenca pisano pogledala.

Po daljšem čakanju, med katerim ni nihče črnil, se je postrežba začela.

«Juha Crécy...»

Upravnik je položil pred vsakogar krožnik.

«No, no...», je hladnokrvno zamomljal Harrods.

«Nič juha...» je pristavil Davis.

«Prav...» je rekla Ivona malce jezno. «Ne dajajte juhe tema gospodoma...»

Ko sem videl svojo varovanko v vlogi gospodinje, sem se precej spomnil — saj je bil že čas! — drugega povabljenca, ki naju je osevrej čakal v Neuillyju...

«Pa Trévol?» sem zamrmral.

«Ah! Nanj nisem več mislila!» je vzkliknila Ivona. «Saj res... Bogme, kar je, je!»

«Tu bi se morali požuriti», sem povzel.

«Ob prvi čaši otvorim sovražnosti... Brž ko pridem zopet malo k sebi in ko se bo gostoma videlo, da sta se kolikor toliko odvajala...»

Kadar so juho odnesli, so prinesli na mizo ribe v školjkah, kletar pa je medtem nalival belega bordoja.

«No, no...», je zamomljal Harrods iznova.

Davis je pristavil nekaj besed z ledenim glasom in tolmač je prevel.

«Mehko kuhanih jajec bi rada... Za pijačo naročita samo šampanjca in sama hočeta odmašiti steklenice...»

«Kaj pa pomenijo vse te komedije?» je rekla Ivona in namršila obrvi.

Vendar pa je dala primerna navodila upravniku in čez nekaj minut sta Američana razbijala lupine naročenih jajec, ki pa sta jih seveda poprej od blizu pregledala, potem je eden njiju potegnil iz žepa velikanski nož na več rezil in z zatičnikom odčepil buteljko starine «extra dry», a prej se je prepričal, da sta kapica in žica nedotaknjena.

Ivona je izrazila na glas, kar sem jaz mislil na tihem:

«No, kaj takega!» Čemu ta komedija? Ali morda mislita, da jih hočeva zastrupiti?»

Tolmač je skromno čakal, da bi se obrnili nanj za pomoč, preden si je dovolil pokazati, da razume, kar midva govoriva. Počedil je svojo školjko, kakor je bil storil z juho, in sicer kot človek, ki ni jedel že od prejšnjega večera, kar je bilo morda res.

«Sicer pa,» je nadaljevala Ivona, «se bo v kratkem izvedelo, pri čem sva... Gospod,» se je potem obrnila proti sestradanemu gostu, «hočete povedati tema gospodoma, da se bomo sedaj resno pomenili?...»

Tolmač je prevel, odgovoril pa je Harrods.

«Ah!» je jeknil tolmač osuplo.

«Kaj pravi?» je rekla Ivona radovedno, medtem ko sem se jaz sklanjal naprej, da mi ne bi ušel kak zlog.

«Pravi, da si ne želi ničesar bolj in da bi bil že sam pričel, ko ne bi bilo mene tu...»

«Kako?» je dejala Ivona. «Pa saj...»

Davis je tudi izpregovoril.

«Drugi gospod,» je povzel tolmač, «izjavlja, da ga prav veseli, če se bo gospa udeležila pomenka, ker mora biti že o vsem poučena... Ne mara pa se o ničemer razgovarjati vpričo kake druge osebe...»

«Ampak,» je kliknila Ivona, «ker znata tako malo francoski kakor midva angleški, potrebujemo vsekakor tolmača!»

Ta stavek, ko je bil preveden, je izzval Harrodsu grdo kletev, a tudi Davis je nekaj ugovarjal.

«Najprej pa,» je nadaljevala Ivona, «kaj je povedal stari gospod?»

«Eh, nič!» je odvrnil tolmač.

«Pač, pač! Vedeti hočem...»

«Klel je...»

«Dobro! Naj kolne, kolikor ga je volja... To me ne moti... Ako pa zmerja gospoda,» je potem pokazala name, «opozorite me takoj... Prinesite sodavice v steklenici z našega tega...», je dodala za ključarja, ki je naglo izvršil naročilo. «Ako se bo kdo preveč ugreval,» je sklenila med zobmi, «bom imela vsaj kaj pri roki, da ga ohladim...»

Nastal je premolk. Nato je zopet Ivona prišla za besedo:

«Kaj pa je rekel drugi gospod?»

«Opomnil je,» je razlagal prevajalec, «da ne razume, čemu se g. Philibert hlina, kakor ne bi znal angleški... Rekel je, če je to šala, da je glupa... Rekel je, da je njegovo potrpljenje pri kraju...»

Ivona in jaz sva se spogledala. Dasi je bil moj «istoličnik» doma iz nekdanje francoske pokrajine, kjer so bile šege in navade ter govora še take kakor v materinski državi, ni bil zato nič manj britanski podložnik kakor slednji Kanadec. Bil je kolikor toliko naobražen, njegovo obnašanje in njegovo izražanje je pričalo o tem. Prepotoval je menda ves Dominion, morebiti celo Združene države. Bilo

bi zares nepojmljivo, da ne bi bil znal angleški.

«V zagati smo», sem zašepetal.

«Vprašajte gospoda, ali želita sama izbrati tolmača», je velela Ivona.

Vprašanje se je prevedlo, pa tudi odgovor. Gospoda sta se odločno branila spuščati se v domisljico, tolikanj objestno in smešno, kolikor nerazložljivo.

To je bilo vsaj jasno. Trušč godbe je prihajal skozi pod. Spodaj v veliki dvorani je počel svirati godčevski zbor. Postajalo je kesno. V naglici sem se spomnil ubogega Trévola, ki ga je razjedala skrb, medtem ko je komorni poslužnik hodil zdaj pa zdaj pred vežo gledat, ali ne prihajava, in je naša spretna kuharica obupavala, ker se je večerja sušila...

«Eh!» je zamahnila Ivona.

Zdelo se je, da se je vdala v položaj, in je na dušek izpraznila svojo čašo.

«Pa naj bo!» je pričela vnovič. «Ker pač ta gospoda nikakor ne marata za vas,» se je obrnila proti tolmaču, «vam bom plačala... Stopite z mano!»

Uboga para je slušal in šel za mojo varovanko na hodišče, spótoma pa je še jedno pogledal na piščanca, ki ga je hotelski upravnik pravkar razrezaval ob mizici v kotu.

Minuto pozneje se je dekle vrnilo na svoj prostor.

«Ste zadovoljni?» je rekla Američanoma.

Tadva pa sta pila svoj šampanjec in se pri tem po strani ozirala proti upravniku in kletarju. Vedela sta, da osebje velikih restavrantov zna vselej več ali manj jezikov.

«Nič ne del!» sem zamomljal med zobmi, tako da je Ivona sama slišala, «če se ta dva tička tolikanj bojita govoriti pred pričami, jima njuna skrivnost ne more biti posebno v čast... Jaz vsaj sem si sedaj na čistem o poštenosti njunih namenov...»

«Da», je pritrdila Ivona z enakim podudarkom.

«Kakor se kaže, govori vse zoper njiju...»

Izpraznila je zopet svojo kupico, nato pa je rekla natarkarju, ki ji je vnovič nalival vina, ter upravniku, ki je postavil pred nas pišče:

«Ali nas hočete pustiti za trenutek, prosim? Vrnite se šele tedaj, ko vas pokličemo.»

Oba moška sta šla ven, in kakor hitro so se duri zopet zaprle, sta se Američana nagnila proti nama, opiraje se s komolci na mizo.

«Now...» je črnil Harrods.

«Kaj?» je rekla Ivona. «Vi naju poslušate? No, g. Elzear Philibert, dragi moj kume, gospoda napenjata ušesa... Postavi se s svojo najlepšo angleščino... Bogme,» se je prekinila z nasmehom, «belo vino, se mi zdi, mi v lase leze...»

Vstala je in se opotekla.

«Ga že imam pod kapo», je nadaljevala in se še bolj zasmejala. «Natrkana sem! Ha, ha, ha!»

S strahom in grozo sem se ozrl vanjo. Še nikoli se ji ni bilo primerilo kaj takega.

«Ivona...», sem pričel.

Napravila je na slepo nekaj korakov v smeri proti vratom in, nenadoma izgubivši ravnotežje, se oprijela električnega prekidalca, ki je bilo blizu vhoda.

«Ah!» je zastokala.

Luč je mahoma ugasnila. Krohot uboge malčice, najsi je bil še tako razposajen, je čudno zvenel v temini. Vstal sem bil in šel z iztegnjenimi rokami proti mestu, kjer sem upal najti prekidalca; tega pa Ivona menda ni bila izpustila, zakaj svetloba se je tako naglo vrnila, kakor je bila prenehala...

«H a l l o!» sta storila oba Američana hkratu.

Tudi ona sta bila pokonci. Prežala sta z upognjenimi koleno in eden njiju, Harrods, je v svoji debeli dlani krčevito stiskal avtomatičen samokres.

«Ah!» je zašepetala Ivona, ko ju je uzrla tako. «Kaj pa jima prihaja na misel?»

Bila sta tolikanj očito na oprezu, da nama še na pamet ni prišlo, da bi kaj ukrenila za svojo lastno obrambo. Pretila nista. Bila sta edino pripravljena, da bi se ščitila ne vem proti kateri nevarnosti...

«Vidiš, boter?» je nadaljevala moja varovanka, medtem ko sta se Američana po malem pomirila, odnehala in se naposled zopet usedla na svoj prostor za mizo. «Nisi samo ti takšen, da ti je tema neprijetna... Na mah sem se docela iztreznila...»

Prisedla je spet in jaz za njo. Piška se nama je hladila na krožnikih. Harrods je vtaknil svojo pištolo zopet v žep in se nanovo naslonil na mizo.

«Look here...» je izpregovoril.

In dobrih deset minut je govoril, bulječ mi v oči s svojim črnim, ostrim pogledom. Dva-krat ali trikrat mu je bilo videti, da se hoče razburiti, toda ovladal se je in njegove veličanske dlani, ki so včasih podrhtavale, so se zadovoljile s tem, da so mečkale namizni prt. Bržkone se je spominjal podstavca iz kavarne. Davis je molče zdaj pa zdaj prikimal. Ker je bil novi govor, mnogo hladnejši in bolj umirjen od prvega, brez robatih besed, ga nisem popolnoma nič razumel, razen izrazov gold mine ter lost cabin, ki so se večkrat ponovili.

Ko je slednjič Harrods umolknil, je vladala precej dolgo tišina.

«Well?» je pričel spet starec.

Jaz nisem vedel kaj odgovoriti, in ko sta še nekaj časa čakala odgovora, ki ga ni bilo, sta si Američana rekla nekaj kratkih stavkov, potlej pa sta se vzdignila, mlajši po vsem videzu jako razočaran in jako nejevoljen, drugi pa bled od pritajenega srda...

«You, you...», je izustil poslednji in me srepro gledal.

«Bodite vljudni, jelite?» je opozorila Ivona ter pograbila sifonsko steklenko.

«Come on!» je rekel Davis in potisnil tovariša proti durim.

Oba sta šla ven.

»Razkačena sta«, je pripomnila Ivona. «Eh, kaj, pred vhomom v restavracijo naju čakata. Dajva, naj nekoliko trenutkov stojita na straži... Hladni zrak ju bo pomiril... Gospod tolmač,» je dodala, «lahko pridete...»

Zdrzil sem se, začuvši lahen šum, nekako šustenje za seboj; sunkoma sem se okrenil ter uzrl najinega gladnega gosta, ki je lezel po četverici izpod divana.

XII.

«Gospa, gospod,» je jeknil ubogi možak in vstal, «vse sem slišal...»

Z dlanjo si je otepel prah s kolen in kakor na vojaški «pozor» čakal ukazov. Zazdelo se mi je, da je njegovo obnašanje dosti bolj spoštljivo nego popred. Ko smo prišli, je brez oklevanja prisedel z nami za mizo.

Sedaj pa, ko ga je Ivona povabila, naj sede na svoje prejšnje mesto, mu je bilo videti, da si ne upa, potem je pa plaho slušal. Nenadna zadrega tega moža je še večala odrevenelost, ki mi jo je povzročila njegova pojava. Ozrl sem se po svoji varovanki. A ta mi je kazala hrbet. Stala je pred mizico v kotu in baš devala obe piščančevi bedri na krožnik, ki jih je potlej postavila pred tolmača.

«Gospa...», je zajeceljal.

«Jejte,» je rekla mladenka, «ampak naj vas to ne ovira, da ne bi govorili... Kaj je povedal stari očanec?»

In čeprav je pozorno poslušala, se je še sama lotila mlačne piščančeve peroti. Meni pa niti v glavo ni padlo, da imam tudi pečeno kreljut na pladnju. Nobene stvari ni bilo več zame za tačas razen tega možaka, ki je govoril s polnimi usti...

«Dobesedno ne morem prevesti vseh stavkov», je dejal. «Saj si jih doslovno nisem zapomnil. Ampak za tole gre... Ta dva gospoda zahtevata, da jih vi spremite v zlati rudnik, ki ste ga zasledili v Klondiku in ki mu sami poznate mesto...»

Ob izrazih zlati rudnik je tolmaču spoštljivi glas postal malone versko svečan in slovesen. In priznam, da sem tudi jaz začutil kakor električni stresljaj.

«Neke stvari pa nisem dodobra umel», je nadaljeval nebore. «Lost cabin... Gospod, ki je govoril, je večkrat rabil ta dva izraza, in njiu dobesečni pomen mi ne dela preglavice, kajti jako pogostoma se slišita. Lost pomenja izgubljen, cabin pa znači kolibo. Ampak razbral nisem, kaj ima tu opraviti izgubljena koliba... Ta gospod je govoril o njej kakor o stvari, ki bi jo vsakdo poznal in ki je ne bi bil nihče nikoli videl... Ali se

kak drug kraj v Klondiku imenuje tako? Ampak kako in zakaj naj bi bil ta kraj obenem slaven in skrivnosten? Skratka, vi gospa, ali pa vsaj vi, gospod, ki ste od tam, razumete, in to je glavno...»

Ivona je prikimala, kakor da ta skrivnost v istini nama ni nikakšna tajna.

«Potemtakem,» je rekla, «hočeta, naj jima dava vse potrebne napotke, da pojdetta v naš rudnik?»

«Da, a razumimo se prav! Gospod je namreč noudarjal prav to točko in vsaj tu je bil jasen: za podatke, ki bi jih vi navedli tukaj, jima je toliko, kolikor za lanski sneg... Ondi, na mestu samem, jih morate dati, kakor se boste vi z njima bližali onemu kraju, ki ga nazivata izgubljena koliba... Drugače povedano, onadva zahtevata, da jih vi spremljate, tako da bi mogla, če bi se vaše navedbe slednjič izkazale napačne...»

«Kaj?» je dahnila Ivona.

«Gospod je prenehal... Svojega stavka ni dovršil... A kaj prijetnega gotovo ni hotel povedati... V obraz mu nisem videl... Izpod divana mu nisem mogel... Ampak njegov glas me je v strah pripravil...»

«Je li povedal, kaj bo storil, če ju moj skrbnik ne bi maral tjakaj spremiti?»

«Ne, povedal ni... Dejal je samo: Ako se ne marate vrniti tja zlepa, se boste pa zgrda, in čim boste ondi, vas bomo gonili s koroščem...»

«Dobro jel!» se je oglasila Ivona. «Bomo videli!» Kaj pa je še dejal?»

«Dejal je še: Vi se nama rogate... Ampak vedno se ne boste smejali... Nazadnje vas dobiva v pest, tako ali drugače... Če ne bo zlatá, si vzameva vašo kožo...»

«In potem?»

«To je vse... Večkrat je ponavljal iste reči... Ah! Dosti nevarnosti ni bilo, da bi bil krivo razumel, akoprav je včasih precej tiho govoril... Edino lost cabin ne vem kaj se pravi... Lost nima zmisla, oddaljen, osamljen, temveč označuje izgubljen predmet, ki ga ni mogoče več najti... Ampak koliba se ne izgubi! Sicer pa!» je zaključil tolmač z obzirno kretnjo, «to ni moja stvar... «Vi že veste, na kaj se nanaša, več pa treba ni...»

«Tako je», mu je pritrdila Ivona.

Pritisnila je na gumb električnega zvonca, čigar vrv je visela nad mizo. Plačilni natakar je vstopil.

«Prinesite mi takoj račun, ampak postavite vendar še ostali del večerje na mizo... Gospod,» je dodala ter pokazala tolmača, «bo še sam do konca jedel...»

Nekaj trenutkov nato naju je jako globoko pozdravil tolmač, ki je ob tem tajinstvenem boju za zlat rudnik kar širom zijal, in odšla sva iz oddeljene sobice.

Američana sta bila spodaj pred vrati.

Ivona je ustavila avtotakso, v katero sva stopila. Davis je skočil na svoj stroj, ki je bil med večerjo ostal ob stranskem hodniku, in oba voza sta drug za drugim krenila proti Neuillyju.

Prvič od početka zgodbe je bila Ivona videti zmedena. Da je bila v istini, je bilo dokazano s tem, da je pustila zgoraj malinov sladoled in ostanek poslastice na mizi, za katero je sedaj tolmač pospravljaj deleže petih oseb v nadomestilo za pretekle poste in v slutnji o bodočem stradežu. Harrodsove psovke so jo bile ogorčile to popoldne. Sedaj pa so jo plašile njegove določne, jasne pretnje, brez pogojna izjava, da «si vzame mojo kožo, ako ne dobi zlata...»

Nekoliko hipov sem se oziral na njen molk. Nato se nisem mogel vzdržati, da je ne bi bil nekaj vprašal, kar me je trpinčilo — nekam otročje, kajti stvar je bila pač brezpomembna spricho tajnosti in opasnosti, ki so me obdajale...

«Kako je prišel tolmač pod divan?»

Ivoni je bilo videti, kakor da se je predramila.

«Hm! tolmač?» je rekla. «Ah, saj res, kako neki je čepel tam...? O, to ni bog ve kako prebrisano... Ko sem šla z njim ven na mostovž, da bi poravnala njegov račun, sem mu velela: Ne ganite se odtod... V kratkem ugasim elektriko kakor po nerodnosti, nasloz nim se na prekidalo, ki je pri durih... Ob enem bom malo potrkala nanje... Vedeli boste, kaj to pomeni... Vi pa boste zasukali prekidalo v hodniku, ki je tu čisto blizu, potem boste prav na lahko odprli vrata in stopili v sobico... Ker bo povsod tema, zunaj in znotraj, ne bo nihče nič videl... Nato bom zopet zaprla vrata, medtem ko boste vi zlezli pod divan, meni bo treba samo prižgati luč, pa se bo nakana obnesla... Ali boste znali to storiti, kaj?»

«Med vojno sem napravil še kaj težjega», mi je odgovoril.

«Izvrstno», sem sklenila. «Namesto dvajset frankov jih dobite sto, tukaj so.» In prav do bro je šlo od rok... Glasno sem se smejala, da sem delala šum... Sicer pa je orkester spodaj tudi že precej ropotal... Preproga je bila debela... Videti se ni dalo nič, a tudi slišalo se ni... Naša možaka pa nista vendar nič prav zaupala... Samo napol sta se dala prevariti z mojo malo komedijo... Le njenega namena nista uganila... Menila sta, da... Bogme! sama ne vem, kaj sta si mislila...»

«Bržkone to, da bom jaz izkoristil mrak in jima napletel kako svinjarijo... na primer zagnal v obraz poper, ki je bil na mizi... na kar bi stražniki vdrli ter jima nataknili spone na roke...»

Ivona ni nič odvrnila. Razmišljala je, vendar manj globoko, se mi zdi, nego boječe. Ni imela tistega ostrega pogleda, ki me je spo-

Mirko Šubić: Karikatura.

minjal ubogega Loustauja, kadar je kaj zavohal. Svoje običajne brezskrbnosti, navadne veselosti ni več imela...

Zamolcklo je udarila s prsti po šipi pred seboj in avto je obstal. Bili smo ob Champerretskih vratih.

«Do doma pojdeva peš», je rekla doli grede. «Glavo si moram nekoliko prezračiti in kolikor toliko urediti... Ne vem, ali je krivo belo vino, ki sem ga popila dve ali tri čaše, da bi pripravila svoj pijanski prizorček, ker vinjene se nisem mogla delati, ne da bi se bila omrsila zlate kapljice... Toliko pa je gotovo, da se ne čutim nič kaj pri sebi...» (Dalje prihodnjič.)

DRAGO GORUP & Co.

L J U B L J A N A

Miklošičeva cesta 14

KONFEKCIJA

IZDELOVANJE

P R O D A J A

SREČA STARŠEV

je na višku, če se lahko vesele zdravja in lepega razvoja svojih otrok. Mi delamo za bodočnost, za svoje otroke, in želimo, da bi bila bodočnost naših otrok kolikor mogoče lepa in srečna. Mimo raznih faktorjev deluje na bodočo srečo otroka vzgoja, zlasti pa negovanje zdravja in pravilna prehrana.

Kot dopolnilo redne hrane dajajmo svojim otrokom po 2 do 3 žličke

OVOMALTINE

za zajtrk in za južino. Vitamini in redilne snovi, ki jih ima v koncentrirani obliki Ovomaltine v sebi, krepe mišice in živce, ne da bi obteževale želodec.

Zlasti pri mladini je važno, da dobi organizem redilne snovi v koncentrirani, lahko prebavni obliki, kakršno nam nudi Ovomaltine.

Dobiva se povsod: velika škatla Din 56.—, srednja Din 32.—, mala Din 16.—.

Sklicujte se na ta list in zahtevajte brezplačni vzorec od tvrdke

DR. A. WANDER, D. D. ZAGREB

Živel je kakor ptička sinička na veji, kakor veverica v tihem gozdu, ali kakor žuželka v toplem maju.

V štirinajstem letu je že mutiral, od štirinajstega leta se je smejal svetu in svet se je njemu smejal.

Zgodilo pa se je takole: Kakor hitro je Dubanov Francek stopil iz šole, se je z vso dušo poprijel poljedelstva. Vedel je, da ne bo pri Dubanovih gospodaril, ker je bil pred njim Vaclav, ali imel je tako veliko veselje do kmetovanja, da se za vse drugo ni zmenil.

In tako so vozili otavo, bili so lepi dnevi, prežgodnje vaclavsko leto. Francek je vozil. Sam je na loki nakladal otavo, nategnil porepnik in ponosno da nikoli tega stolpal z vrancema proti domu.

Pri zadnjem vozu ga je to doletelo. Imel je že visoko naložen voz. Nevarnost je bila, da se voz na ovinku prevrne, ali Francek je hotel imeti na vozu še ograbke, češ da bo voz že dobro povezal.

Ali ko je lezel z voza, je izgubil ravnovisje in lop z glavo na trda tla!

Odnegli so ga. Bil je v nezvesti in bled kakor smrt. Oči je imel mrtvaško zaprte. Do drugega dne so ga dramili iz nezvesti. Poklicali so tri zdravnike, trije zdravniki so nad njim zmajevali z glavo in gospodarju Dubovu tiho povedali, naj se pripravi na vse.

A čudo! Tisti strašni padec na teme je Francek zmagal z življenjem! Ampak zmagal samo s telesom, nika kor pa ne z dušo.

Bolezen je prebolel, rane so se zacelile, ampak duša se ni zacelila. «Izgubil je um», je pravila Laškova teta, ki je dokončala Franckovo zdravljenje.

Vstal je iz postelje, se smejal, hodil po dvorišču, se smejal, sedel za mizo, se smejal — smejal se je neprestano z dobrovoljnim, nedolžnim smehom.

Izpoddrsnilo mu je na ledu, ranil si je do krvi koleno, pa se je smejal. Grajali so ga, da je v shrambi posnel vso smetano in da sta jo s psom Črtom snedla — tako so ga oštevali — Francek se je pa od srca smejal. Umrla mu je sestra. Stal je pri postelji, ko so ji svečo držali, stal ob rakvi, ko so jo z žebli zabijali — a Francek se je bučno smejal, vlekel mrtvo sestro za črno jopo, da so ga s silo odtrgali od rakve.

Toda iz blebetavih, žalobnih besed je vendarle odmevalo nekakšno notranje žalovanje, ki je bilo siloma pritajevano z bučnim smehom — ali kaj, ko pa ljudje niso Francka prav razumeli.

Gospodar Duban ga ni hotel dati v blaznico, a je tudi doktor precej rekel, da bi ga niti ne sprejeli, češ, Francek je tih in miren blaznik, ki nikomur nič noče, ki prav za prav ni blazen, ampak da morda čisto prav misli, a le svoje misli slabo razodeva z zunanjimi pripomočki.

Gospodar je precej dal vpisati v zemljiško knjigo, da ima v hiši dosmrtno stanovanje, hrano in vso preskrbo. Sin Vaclav mora za brata po bratovsko skrbeti in kdorkoli bo na Dubanovem domu gospodaril, mora za Francka do smrti skrbeti.

Ali Dubanovi niso nič dali na doktorjeve besede. Vedeli so, da se je Francek težko ponesrečil, da se mu je zmešalo in zato so ravnali z njim kakor z blaznim človekom. Saj se je vendar vsemu samo smejal, nemara ni vedel, kaj se godi krog njega in menda ni imel nobene zavesti, ni poznal ne žalosti ne strahu.

Kako se je smejal, ko je brat Vaclav čez plot govoril s Korabovo Tončko. Kadar je bil lep večer, tedaj je Vaclav postajal pri plotu in čakal, kdaj se na sosedovem vrtu prikaže Tončka, da bi jo poklical in se z njo

dolgo pogovarjal, saj si imajo mladi ljudje toliko povedati.

Ali imeli so dosti bridkosti z blaznim Francekom! Sédél je pod jesen pri zadnjih vratih, gledal zaljubljenca in se neprestano smejal.

Brat Vaclav je šel k njemu, ga pogovarjal, naj gre v hišo ali pa na klop pred hišo ali da ga popelje na vas, kjer mladina burke uganja, a Francek se je smejal, se mu izvil iz rok, ga plosknil po roki in nič na svetu bi ga ne bilo odtrgalo od jesena.

Najbolj se je Francek smejal, kadar sta si tista dva človeka v slovo segla v roke ter ni dolgo dolgo mogla roka iz roke. Tedaj je vstal in se smejal, da se je za trebuh držal. A kadar sta se razstala, je pohitel k plotu, gledal za odhajajočo Tončko ter jo do samih vrat spremljal z bučnim dobrodušnim smehom.

Vaclav se je zmenil s Tončko, da se snideta za vasjo, na potoku pri jelšah. Sešla sta se, ampak nista dolgo tamkaj sama hodila — čez kratek čas se je odzval na drugem bregu v starih vrbah Franckov smeh, in kamor sta krenila, tam je bil Francek.

Ne morebiti, da bi se posmeheval in ju kričaje zasramoval, tisto ne! Temveč hodil je za njima, ju gledal in se dobrovoljno smejal.

Tudi kadar sta se izgubila v globoko sotesko pod lesčevjem, nista ušla Francku. Vaclav je pritiho tapil tja po ovinku skozi brezov gozd. Tončka je pa šla kakor bi ne bilo nič po daljnici z druge strani in takrat sta me nila, da Francka ne bo za njima, da sta ga premotila.

Pa ga nista! Vse je opazoval in izprežal. Ko sta se zaljubljenca na svojih ovinkih trudila priti na varen prostorček, si je Francek mirno natrgal kitico poljskih, po večini rdečih cvetic in se počasi gugal proti globeli.

Prilezel je kakor mačka v breg, se plazil skozi lesčevje, v trenutku pa, ko se je Tončka sramežljivo izognila, da je ni Vaclav poljubil, sta zaslišala nad seboj Franckov smeh.

Dubanovi so Tončko čislali, češ da je od dobre, poštene hiše, imela bo lepo doto, pa še tisti jezik loke, ki meji na Dubanov travnik, bi ji morda dali. Delo ji gre hitro od rok in pa spretna je v gospodinjstvu.

Mati je Francka objela okrog vratu in ga pametno prosila, naj ne hodi za bratom, da je to «br, br», da se imata tista dva «haj, haj», da bo iz njiju «ma, ma, — ta, ta», naj gre Francek na svišli delat «buc, buc». Tako mu je v Franckovem jeziku vse pojasnila, ali Francek se je samo smejal.

In zasledoval je zaljubljenca kakor lovski pes! Nista mu ušla in čez čas sta se celo privadila znanemu smehu. Kaj bi ju takšen blazen revež še motil? Vendar ga ne bosta tepla ali bi ga morda Vaclav doma kam zapiral?

A malokdo se je zmenil za to, da je Francek tudi po dnevi najrajši stal pri plotu, budno gledal na Korabov vrt, preko vrta na Korabovo dvorišče. Včasi ni kar celo uro modrih svojih oči odtrgal od Korabovih oken in dvorišča. Tako silno ga je zanimalo, kaj je kaj novega pri Korabovih, kaj tam delajo, kam neki pojdeti, kdo prihaja in odhaja.

Ko je zjutraj pokosil, se je čudno zasmel materi. Oblekel je oprano strajco, na vrtu si je za na čepico natrgal kričeč rdeč šopek, takšne rože si je vteknil tudi v gumbnico na prsih, potem pa naravnost k plotu.

Franček ni smel pušiti, bali so se, da bi z vžigalicami ne zažgal. Naredil pa si je bezgov klinček, ga držal v levem kotku v ustih kakor brat cigaro in slastno pihal.

Gledal je, kako je Korabka kurji družini potresala pa je nevoljno pripomnil svoj «br, br». Ko je pa prišla

Tončka s peharjem, je še močnejše puhal, si iztrepal kolena in zagnal smeh. In pri tem je govoril svoje srečno «ha-ha».

Neki dan je Tončko zelo prestrašil. Zapazil je, ko je šla z ruto na glavi, v belem predpasniku in z grabljami čez ramo iz hiše, zapazil, ko je šla nekam na Korabove njive grabiti, in se je plazil za njo v log, kamor je šla grabiti steljo.

Ko je Tončka tako grabila, grabila, je v hipu stal pred njo Francek, ji podal roko, nagnil glavo k rami, kakor je to delal Vaclav, ter jo bliskoma popadel okoli pasa, da bi jo poljubil. In se je bučno in srečno smejal v prestrašeno lice.

Komaj mu je utekla. Bežala je v eni sapi domov in tam je pripovedovala, kako jo je Dubanov blaznik zasledoval.

Francek je prišel domov, vso pot je ponavljal «ha-ha», se najedel pa zopet k plotu.

Vaclav se je kisló držal, ko mu je Tončka to povedala. Korabovi so opozorili Dubanko in ta dogodek je pospešil svatbo. — Kmalu po oklicih je zadišala Korabova hiša po svatovski gostiji. Že so stali koleslji pred hišo, že so se imeli odpeljati, že je Tončka vsa v belem in rožmarinu sedla na voz, ko je jadrno čez vrt pritekel Francek in, preden se je kdo nadejal, sedel tik neveste, jo objel in jo hotel poljubiti.

Bilo je precej dela, da so ga spravili iz voza; s silo so ga morali odtrgati, pa se jim je tako glasno smejal, da je navzočne mraz izpreletaval. Ko ga je pa Duban peljal domov, se je tako bučno smejal, da ga je bilo slišati na drugi konec vasi. Mati Dubanka je pa morala pri Francku ostati.

In tedaj mu je prvič pogledala v smejavni njegov obraz, v čudno odprte oči in je videla v njih solze.

Pa ko so se pripeljali od poroke in sta mlada zakonska skupaj sedela in ko se mu je nekako zasvetilo, da to ni več Korabova Tončka, ampak Vaclavova Tončka, je zagnal takšen smeh, kakršnega še nikoli, in se nato nekam izgubil. Našli so ga šele zvečer v vodnjaku. In utopljenec Francek se je še po smrti držal na smeh...

Meh za smeh

Prehodno darilo.

Muskulus je velik sportnik in rekorder. Nič čudnega ni torej, da mu je žena rodila trojčke. Njegov predstojnik, ki je zagrizen nasprotnik omejevanja porodov, mu drugi dan izroči v znak priznanja lep, srebrn pokal. Muskulus je globoko ginjen, toda nenadoma se ga polasti dvom. Boječe vpraša predstojnika: «Ali je pokal zdaj dokončno moj ali si ga moram tri leta zapovrstjo pridobiti?»

Njegov počitek.

Gospoda Trpina vpraša prijatelj:

- Povej mi no, kdaj se pa ti po navadi kaj odpočiješ?
- Po kosilu leže ona za pol ure spat.
- O kom ti to pripoveduješ?
- I, o svoji ženi.
- Ampak jaz tebe vprašam, kdaj se ti odpočiješ?
- Saj sem ti vendar povedal. Jaz se takrat odpočijem, kadar moja žena spi.

Idealen zakon.

- Moja žena dela vse, kar hoče.
- In vi?
- Jaz tudi.
- Kako mislite: tudi?
- No, tudi jaz delam vse, kar — ona hoče.

Rokavica.

Vse je povedala svoji prijateljici. Nobene reči ni skrivala pred njo — že zato ne, ker je znala molčati.

«Pred tremi dnevi sem si kupila nove rokavice — in danes sem eno vrgla v peč.»

«Zakaj?» se je začudila prijateljica.

«Ker sem morala eno nekje pozabiti.»

«Pri Mirku?»

«Saj pravim, da ne vem, pri kom. In ker ne maram, da bi drug za drugega vedela, ne morem nobenega vprašati zanjo.»

*

Čez teden dni je vzela stvar zopet v misel.

«Mirko mi je poslal eno rokavico.»

«Ah, škoda, vidiš, da si drugo sežgala.»

«Nič ne de, saj bi mi tako nič ne koristila.»

«Zakaj ne?»

«Ker rokavica, ki mi jo je Mirko poslal, ni moja... ampak od neke druge ženske.»

Avtomobilska ljubezen.

— Glej, draga, kupil sem ti nov avtomobil.

— Avto z dvema sedežema? Kaj si neumen! V tem vozu je, dokler me ne vzameš, en sedež preveč, potem bo pa eden premalo...

Diktando.

— Kaj še vedno diktiraš svoji strojepiski in jo poljubljaš na tilnik?

— Vraga! Vzel sem jo, pa zdaj ona meni diktira brez poljuba.

Pri ženitnem posredovalcu.

Posredovalec: «Res ne vem, kaj imate zoper to gospodično, da vam ni po godu. Prosim vas, ona ima vendar prav častno preteklost.»

Ženitni kandidat: «To je sicer res, preteklost je že častna, samo malo predolga je.»

Vprašanja.

- 1.) Kaj je krvni pritisk v človeškem telesu in kako velik je?
- 2.) Za kateri znani fizikalni poizkus so uporabili poševni stolp v Pizi?

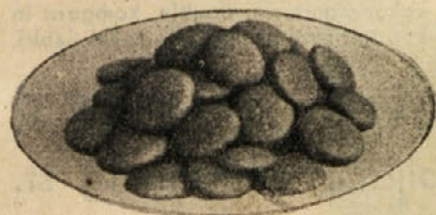
Odgovora na te dve vprašanji sta na strani 272. Vendar naj si vsakdo poizkuša najprej sam odgovoriti nanji, šele potem naj pogleda, če je njegov odgovor pravilen.

PRAKTIČNI NASVETI

Mandljevi piškoti.

120 g mandljev, 5 beljakov, 150 g sladkorja, 80 g moke, pol zavitka dr. Oetkerjevega backina nekaj kapljic dr. Oetkerjevega pecilnega mandljevega olja.

Zmelji mandlje in jih mešaj z beljaki, sladkorjem in sladko skorjico (cimetom) tako dolgo, dokler se vse to ne speni. Ko se speni, prideni z backinom zmešano in presejano moko. S to gmoto napolni brizgalico in iztisni iz nje majhne kupčke na pomazano pločevino, pa jih peci ob zmerni vročini tako dolgo, da so svetlorumeni.

Breskova torta.

Za testo: 250 g sirovega masla, 250 g sladkorja, 4 jajca, 250 g moke, 200 g dr. Oetkerjevega gustina, pol zavitka dr. Oetkerjevega backina.

Za nadev: 500 g suhih marelic ali pa breskev, $\frac{1}{2}$ l raztepane sladke smetane ($\frac{1}{4}$ l tekoče smetane).

Mešaj sirovo maslo, dokler se ne speni, dodaj rumenjake in sladkor, potem pa dodajaj polagoma z backinom zmešano moko, gustin in nazadnje še sneg, napravi iz vsega tega gladko testo, ga razdeli na tri dele in speci vsakega zase v namazani obliki za torte ob zmerni vročini.

Nadev: Obloži enega izmed teh treh delov z dobro kuhanimi breskvami ali marelicami, položi nanj drugi del in izlij nanj del smetane, nakar deni na ta drugi del še tretji del, pomaži površino z dobro skuhanimi breskvami ali pa marelicami in okraši nazadnje torto s smetano, kar ti je je ostalo.

Jabolčni narastek.

Razreži jabolka na tenke rezine in jih stresi v obliko za torte. Ubij 4 jajca, dodaj 250 g sladkorja in mešaj tako dolgo, da se speni, nakar prilij 1 stekleničko dr. Oetkerjevega citronovega olja in primešaj 250 g moke, zmešane s polovico zavitka dr. Oetkerjevega backina.

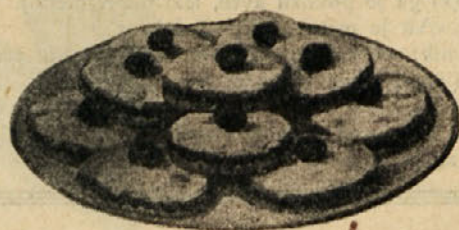
To testo izlij na jabolka. Mešati ni treba nič, ker se v vroči pečici testo samo razleže. Peci 1 in pol do 2 uri na ne prehudem ognju.

Ta močnata jed, ki je prav preprosta in poceni, se prav dobro prileže kot zadnja jed. Je se lahko topla ali pa mrzla.

Rumova torta.

375 g moke, pol zavitka dr. Oetkerjevega pecilnega praška backina, 250 g sirovega masla, 125 g sladkorja, 2 jajci, sol, malo limonovih olupkov, 200 g marelične mezge, 2 žlici vode, 2 steklenici dr. Oetkerjeve rumove arome, 125 g zmletga sladkorja, vkuhane češnje.

Napravi v hladnem prostoru gladko testo iz moke, ki si jo prej z backinom pomešala in presejala, sirovega masla, obeh jajc, slad-

korja, soli in limonovih olupkov in ga tenko razvaljaj. Izreži s kozarcem iz testa okrogle kolačke in jih speci ob zmerni vročini, da bodo svetlorjavi. Marelični mezgi prilij žlico vode, da bo bolj redka, in primešaj eno steklenico rumove arome. S to mezgo namaži polovico kolačkov na spodnji strani pa položi nanje drugo polovico kolačkov.

Iz zmletga sladkorja, ene žlice vode in iz druge stekleničke rumove arome napravi glazuro in prevleci z njo kolačke. Kolačke posuši potem v prav zmerni vročini in vtisni na sredo vsakega po eno vkuhano češnjo, ki se pa mora poprej odteči.

Praženec.

Potrebščine: 14 dg moke, $\frac{1}{4}$ l mleka, 2 rumenjaka, malo soli, 4 dg zmletga sladkorja, pol zavojčka dr. Oetkerjevega pecilnega praška, sneg iz dveh beljakov, 4 dg rozin, 7 dg sirovega masla.

Priprava: Vmešaj v skledi moko z mlekom, obema rumenjakoma in soljo. Primešaj sladkor, pecilni prašek, rozine in sneg. Raztopi v pekači sirovo maslo in vlij vanje testo. Pekačo deni potem v pečico in peci tako dolgo, da testo lepo zarumeni, nakar ga razdrobi z lopatico in potresi s sladkorjem.

Iskren odgovor.

- Ali ljubiš, Zora, v resnici mene ali moj denar?
- Ah, dragi Branko, jaz ljubim oboje.

V ljubosumnosti.

Ona: «Hitro sem tisto pismo, ki si ga dobil. Jaz sem dobro videla, to je bila ženska pisava... Ko si ga prebral, si kar prebledel!»

On: «Da, in toliko da nisem tudi omedlel. To je bilo pismo od tvoje šivilje. Opomin za plačilo...»

Bil je prepričan.

— Le pomisli, kaj se mi je nocoj pripetilo! Zašel sem v tuje stanovanje, tako da so me komaj ven spravili, a bil sem trdno prepričan, da sem v svojem stanovanju.

— Ampak tega ne razumem, kako si mogel biti tako trdno prepričan, da si doma.

— Kako bi ne bil prepričan, ko sem v temi dobil takšno okoli ušes, da sem zvezde videl.

V zakonu.

Zdravnik (majhnemu možu korpulentne žene): «Ni nič nevarnega. Levo roko sem ji del v gips...»

Mož: «Kako dolgo bo to trajalo?»

Zdravnik: «Kakih šest tednov.»

Mož: Celih šest tednov! Kaj pa, gospod doktor, ali bi ji ne mogli dati tudi druge roke v gips?»

Med zakonskimi.

Mož (ki ga je povozil avto, leži nepremično).

Žena: «Ali je mrtev, gospod doktor?»

Zdravnik: «Gospa, potolažite se in bodite trdni...»

Mož (izpregleda): «Še sem živ.»

Žena: «Že zopet moraš ugovarjati! Še v tako svečanem trenutku ne moreš opustiti svojih grdih razvad. Menda gospod zdravnik bolje pozna to reč ko ti!»

Mnogo prihranite, če dobro izberete!

Zima prihaja v posete in nabavi ti bo treba toplo obleko in plašč. Imam pravkar dospelo novo zalogo vsakovrstnega blaga vseh modnih novosti, da lahko zadovoljim še tako izbranimu okusu naših dam. — Cene pa so tako ugodne, da bodo zadovoljne tudi najbolj varčne gospodinje. Iskreno želim, da me enkrat posetite, čeprav nič ne potrebujete, samo da Vam pokažem čudovito lepe velourje, slikovite baržune, tople barhente, damsko in posteljno perilo itd. — Tudi za moške zimske suknje in obleke, kakor mandarin, double, kamgarn in sportni ševijot imam v veliki izbiri.

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg št. 22

TVORNICA KEM. IN OLJ. BARV LAKOV, FIRNEŽA IN TEKIL
DRUŽBA Z.O.Z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTINE
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO ODE
COPICI
FIRNEZ
SOLSKE BARVE
BISTRE OLJNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEGTRGOVINA
SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

KARTOTECNI
PRIBOR
KARTOTECNE PISKOVINI
KARTOTEKA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA, S. L. ENBURGOVA 6
KARTOTECNO
KNJIGOVODSTVO

KLIŠEJE

vseh vrst za eno-
in večbarvni tisk

JUGOGRAFIKA

d. z. o. z.

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 23.

OB VSAKI PRILIKI SE SPOMNITE,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša **posredovalnica za službe** vseh vrst, **za prodajo in nakup** vseh stvari, **za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo**

V teku **enega** leta je bilo po „Jutrovih“ „Malih oglasih“ uspešno posredovano v nad **40.000 primerih**

Ugodnosti posredovanja po „Malih oglasih“ se more z lahkoto poslužiti **vsakdo**. Treba je le svojo željo sporočiti na naslov: **Oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 4**. Pri naročilu je pristojbino poslati v znamkah ali v denarju naprej, za vsako besedo 50 par. Za oglase trgovskega značaja, dopisovanje in ženitve se računa od vsake besede 1 Din

NE POZABITE!

Naročnina za reviji «Domači prijatelj» in «Naš obzor» znaša za vse leto Din 60.—, za pol leta Din 31.—, za četrt leta Din 17.—, samo za «Domačega prijatelja» Din 40.—, za pol leta Din 21.—. Posamezna številka Din 7.—.

Izdajata konzorcija revij «Domači prijatelj» in «Naš obzor».

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Emil Podkrajski, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Prule 11, in v Zvezni knjigarni, Šelenburgova ulica št. 7.

Cenjene naročnike, ki še niso plačali naročnine za leto 1930., prosimo, da nam po položnici, ki smo jo priložili prvi številki, nakažejo vsaj Din 32.— za drugo polletje. Vse cenjene naročnike pa prosimo, da pokažejo reviji prijateljem in znancem in nam sporoče njih naslove, da jim bomo poslali oba lista na vpogled.

Odgovori na vprašanj na strani 268.

- 1.) Krvni pritisk je pritisk, s katerim poganja srce s pomočjo mišic arterij kri po žilah. Krvni pritisk je zelo odvisen od upora, ki ga mora kri premagati v žilah; pritisk mora biti tem večji, čim večji je ta upor, n. pr. pri poapnenju žil. Normalni krvni pritisk znaša 110 do 130 mm, pri poapnenju žil pa lahko naraste tudi nad 200 mm.
- 2.) Iz tega stolpa je leta 1590. Galileo Galilei s poizkusi ovrget do tistega časa veljavno naziranje, ki je izviralo od Aristotela (384—322 pr. Kr.), da morajo različno težka telesa tudi različno hitro padati. S

stolpa je spustil lesene, svinčene, marmornate predmete in topovske krogle raznih velikosti ter ugotovil, da so vsi ti predmeti enako dolgo padali na zemljo.

Ugodno kupitel!

ZA GOSPODE:

fini moderni kamgarn in sportni ševijot.

ZA ŽENSKÉ:

fino svilenó, polsvilenó in volneno blago v vseh modnih barvah in najnovejših vzorcih, cefir, kambrik in belo tkanino za perilo, fine nogavice.

R. Miklauc - „Pri Škofu“ - Ljubljana

Lingerjeva - Medarska ulica - Pred Škofijo št. 3.

Obstoj tveške nad 60 let.

L. MIKUŠ, Ljubljana

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Dežniki

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

ZADRUŽNA BANKA v Ljubljani

Miklošičeva cesta štey. 13

v lastnem domu — vogal Pražakove ulice in Miklošičeve ceste

sprejema hranilne vloge in jih ugodno obrestuje,

izvršuje vse denarne posle,

daje posojila,

pošilja denar v inozemstvo,

prodaja in nakupuje devize, valute, efekte;

ima zelo ugodne zveze z Ameriko.

Priporoča se za vse gospodarske transakcije.